

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΧΗΜΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ

Διπλωματική Εργασία

Κατάσταση και προοπτικές της Υγιεινής & Ασφάλειας στην Ελλάδα

Ορέστης Νικολόπουλος

Επιβλέπων Καθηγητής: Φώτης Ρήγας

Αθήνα 2011

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους, όσοι με βοήθησαν στην εκπόνηση αυτής της εργασίας, χορηγώντας μου τα απαραίτητα στοιχεία και δεδομένα και καθοδηγώντας με στην ολοκλήρωσή της. Την κα.Δέλγα, επιθεωρήτρια εργασίας στο Κέντρο Πρόληψης Επαγγελματικών Κινδύνων (ΚΕ.Π.Ε.Κ) Παλλήνης, τον κ. Αντώνη Χριστοδούλου, Διευθυντή του τομέα Υγιεινής & Ασφάλειας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, και τον Dr. Martin J.Pitt (στο Sheffield της Αγγλίας), επικεφαλής του τομέα εκπαίδευσης της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Χημικής Μηχανικής (European Federation of Chemical Engineering, EFCE).

Ιδιαίτερα θα ήθελα να ευχαριστήσω τον καθηγητή μου, κ.Φώτη Ρήγα για την καθοδήγηση και την αμέριστη συμπαράστασή του τόσο κατά τη διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας, όσο και κατά τη διάρκεια των σπουδών μου, καθώς τα μαθήματά του και κυρίως το μάθημα της Υγιεινής & Ασφάλειας, ήταν πηγή έμπνευσης και συνετέλεσε στην απόφασή μου να ασχοληθώ με το συγκεκριμένο τομέα.

Τέλος, άλλα όχι τελευταίο, θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη και τις θερμές ευχαριστίες μου, στον κ.Λεωνίδα Εμμανουηλίδη, που με παρότρυνε να σπουδάσω Χημικός Μηχανικός και μου συμπαραστάθηκε με κάθε τρόπο και κάθε μέσο σε όλη τη διάρκεια των σπουδών μου, καθώς μου προσέφερε βήμα στην εταιρεία του, Hellecon Services Ε.Π.Ε – ΕΞ.Υ.ΠΠ, για να αποκτήσω εμπειρία, ασκώντας την πρακτική μου δίπλα του στον τομέα της Υγιεινής & Ασφάλειας στην Εργασία.

Περιεχόμενα

Περίληψη	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 • ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
1.1 Γενικά	7
1.2 Βασικές Έννοιες - Νομοθεσία	7
1.3 Υγιεινή & Ασφάλεια στην Ελλάδα	12
1.4 Ευρωπαϊκοί Οργανισμοί που σχετίζονται με την Υγιεινή & Ασφάλεια	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 • ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	14
2.1 Εργατικά ατυχήματα στις Ευρωπαϊκές χώρες	14
2.2 Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας	40
2.3 Επιμόρφωση σχετικά με την Υγιεινή & Ασφάλεια στην Ευρώπη	49
2.4 Η κατάσταση στην Ελλάδα	52
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 • ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	54
3.1 Ερωτηματολόγιο	54
3.2 Παρουσίαση αποτελεσμάτων έρευνας	60
3.3 Ανάλυση αποτελεσμάτων έρευνας	63
3.4 Συμπεράσματα έρευνας	67
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 • ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	71
4.1 Προτάσεις – Ιδέες	71
4.2 Γενικά συμπεράσματα	74
Βιβλιογραφία	75

Πίνακες

Πίνακας 1. Εργατικά Ατυχήματα (Περισσότερες από 4 ημέρες απουσίας) - Σύνολο	17
Πίνακας 2. Εργατικά Ατυχήματα (Περισσότερες από 4 ημέρες απουσίας) - Άνδρες	21
Πίνακας 3. Εργατικά Ατυχήματα (Περισσότερες από 4 ημέρες απουσίας) - Γυναίκες	22
Πίνακας 4. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα - Σύνολο	23
Πίνακας 5. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα – Άνδρες	27
Πίνακας 6. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα - Γυναίκες	28
Πίνακας 7. Εργατικό δυναμικό	29
Πίνακας 8. Δείκτης FAR	30
Πίνακας 9. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα στον γεωργικό κλάδο	32
Πίνακας 10. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα στον κλάδο της μεταποίησης	33
Πίνακας 11. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα στον κλάδο της χημικής βιομηχανίας	34
Πίνακας 12. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα στον κλάδο των τροφίμων, ποτών, καπνού	35
Πίνακας 13. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα στον κλάδο των κατασκευών	36
Πίνακας 14. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα στον κλάδο των μεταφορών	37
Πίνακας 15. Έλεγχοι Τεχνικής και Υγειονομικής Επιθεώρησης	43
Πίνακας 16. Παρουσίαση αποτελεσμάτων έρευνας	60

Διαγράμματα

Διάγραμμα 1. Εργατικά Ατυχήματα στην Ευρώπη 1997-2006	18
Διάγραμμα 2. Εργατικά Ατυχήματα στην Ευρώπη 1997-2006 (2)	19
Διάγραμμα 3. Εξέλιξη των Εργατικών Ατυχημάτων στην Ευρώπη 1997-2006	20
Διάγραμμα 4. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα 1997-2006	24
Διάγραμμα 5. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα 1997-2006 (2)	25
Διάγραμμα 6. Εξέλιξη των Θανατηφόρων Εργατικών Ατυχημάτων 1997-2006	26
Διάγραμμα 7. Δείκτης FAR	31
Διάγραμμα 8. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα στους κυριότερους βιομηχανικούς κλάδους	38
Διάγραμμα 9. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα στους κυριότερους βιομηχανικούς κλάδους (2)	39
Διάγραμμα 10. Έλεγχοι Σ.ΕΠ.Ε 2000-2006	44
Διάγραμμα 11. Επιβληθείσες Μηνύσεις, Διακοπές, Πρόστιμα	45
Διάγραμμα 12. Επιβληθέντα Πρόστιμα σε €	46

Περίληψη

Ο σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η παρουσίαση της κατάστασης σχετικά με το πώς εφαρμόζονται οι συνθήκες Υγιεινής & Ασφάλειας στην Εργασία (ΥΑΕ) στην Ελλάδα.

Για την εκπόνηση της εργασίας αυτής χρησιμοποιήθηκαν ως πρωτογενή δεδομένα πίνακες που παρουσιάζουν τον αριθμό των εργατικών ατυχημάτων και οι οποίοι προέρχονται από τον διαδικτυακό τόπο της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας (Eurostat). Μέσω του εργατικού δυναμικού κάθε χώρας, υπολογίστηκαν οι ανθρωποώρες εργασίας και στη συνέχεια υπολογίστηκε ο δείκτης FAR (Fatal Accident Rate Index). Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι η Ελλάδα βρίσκεται στην 5^η θέση της κατάταξης και συνεπώς μπορούμε να συνειδητοποιήσουμε την εξαιρετική σοβαρότητα της κατάστασης. Έπειτα, παρατίθενται πίνακες οι οποίοι παρουσιάζουν τα θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα σε διάφορους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας. Στη συνέχεια, γίνεται μια προσπάθεια να ερευνηθούν τα αίτια που έχουν καταστήσει την χώρα μας τόσο ‘επιρρεπή’ σε θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα. Αρχικά, γίνεται μια αναφορά στο Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε) και στο έργο που καλείται αυτό να επιτελέσει, και παρουσιάζονται οι έλεγχοι και τα πρόστιμα που έχουν επιβληθεί στις επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια των ελέγχων. Κατόπιν, γίνεται μια επισκόπηση σχετικά με την παιδεία, αναφορικά με την υγιεινή και την ασφάλεια που παρέχεται στους μαθητές/φοιτητές των ευρωπαϊκών σχολείων/πανεπιστημίων και την αντίστοιχη στην Ελλάδα. Ύστερα, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποίησα σε επιχειρήσεις, με σκοπό να σκιαγραφηθεί η αντίληψη που έχουν οι εργοδότες όσον αφορά στα θέματα υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία.

Αν και το δείγμα ήταν μικρό (οι περισσότερες επιχειρήσεις δεν είχαν την καλή διάθεση να απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο), τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η πλειοψηφία των επιχειρήσεων δεν δίνει σημασία στις καλές πρακτικές και στις συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας, παρόλο που βάσει νόμου οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να τις εφαρμόζουν. Τέλος, προτείνονται κάποιες ιδέες και προτάσεις οι οποίες θα μπορούσαν να συμβάλλουν στη μείωση των εργατικών ατυχημάτων στην Ελλάδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Γενικά

Από τη μακροχρόνια διερεύνηση των αιτιών των ατυχημάτων σε κάθε βιομηχανική δραστηριότητα έχει διαπιστωθεί, ότι σχεδόν στο σύνολό τους τα ατυχήματα οφείλονται σε ανθρώπινο παράγοντα. Οφείλονται δηλαδή στο ανθρώπινο δυναμικό όλων των βαθμίδων, από τους μηχανικούς και άλλους επιστήμονες μέχρι τους απλούς εργάτες που συμμετείχαν στο σχεδιασμό, την κατασκευή της εγκατάστασης (κτίρια, εξοπλισμός κ.λπ) και την οργάνωση της παραγωγικής διαδικασίας ή ασχολούνται με τη λειτουργία, τη συντήρηση και τη διενέργεια των κάθε είδους εργασιακών δραστηριοτήτων. Από τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι τα ατυχήματα δεν συμβαίνουν, αλλά προκαλούνται και πάντα υπάρχει μια ή περισσότερες αιτίες που τα προκάλεσαν. Η πρόληψη και η αποφυγή των ατυχημάτων είναι μέσα στις δυνατότητες του ανθρώπινου ελέγχου. [1]

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση που έχει ως στόχο τη δημιουργία ενός χώρου όπου οι άνθρωποι, τα κεφάλαια και οι οικονομικές δραστηριότητες να κινούνται ελεύθερα κάτω από ενιαίους κανόνες, οι πολίτες θα πρέπει να απολαμβάνουν τα αγαθά της προσδοκώμενης οικονομικής ευημερίας και οι εργαζόμενοι να προστατεύονται από τους επαγγελματικούς κινδύνους. Έτσι λοιπόν το άρθρο 118Α της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης [2] ορίζει σαφώς και δεσμευτικά την υποχρέωση τόσο της Κοινότητας όσο και των Κρατών - Μελών να προωθούν νομικές διατάξεις και να λαμβάνουν τα απαιτούμενα μέτρα για την προστασία των εργαζομένων στους χώρους εργασίας από τους επαγγελματικούς κινδύνους.

1.2 Βασικές Έννοιες – Νομοθεσία

Η συστηματική νομοθέτηση του τομέα της Εργασιακής Υγιεινής & Ασφάλειας ξεκινάει με την οδηγία 89/391 του Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 1989, περί της εφαρμογής μέτρων με στόχο την προαγωγή της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία. [3]

Η οδηγία αυτή, περιέχει γενικές αρχές σχετικά με την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων και την προστασία της ασφάλειας και της

υγείας, την εξάλειψη των συντελεστών κινδύνου και ατυχημάτων, την ενημέρωση, τη διαβούλευση, την ισόρροπη συμμετοχή σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές, την κατάρτιση των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους, καθώς και τους κανόνες για την εφαρμογή των γενικών αυτών αρχών.

Κατά την οδηγία αυτή, δίνονται οι εξής ορισμοί:

‘εργαζόμενος’: κάθε πρόσωπο που απασχολείται από έναν εργοδότη, συμπεριλαμβανομένων των ασκούμενων και των μαθητευομένων, εκτός από το υπηρετικό προσωπικό.

‘εργοδότης’: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο συνδέεται με σχέση εργασίας με τον εργαζόμενο και έχει την ευθύνη για την επιχείρηση ή/και την εγκατάσταση.

‘εκπρόσωπος των εργαζομένων με ειδική αρμοδιότητα σε θέματα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων’: κάθε εκλεγμένο, επιλεγμένο ή διορισμένο άτομο, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές, για να εκπροσωπεί τους εργαζομένους όσον αφορά στα ζητήματα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας τους κατά την εργασία.

‘πρόληψη’: το σύνολο των διατάξεων ή μέτρων που λαμβάνονται ή προβλέπονται καθ' όλα τα στάδια της δραστηριότητας εντός της επιχείρησης με στόχο την αποφυγή ή τη μείωση των επαγγελματικών κινδύνων.

Έπειτα, ορίζονται οι υποχρεώσεις των εργοδοτών, μερικές από τις οποίες είναι οι ακόλουθες:

- Ο εργοδότης υποχρεούται να εξασφαλίζει την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων ως προς όλες τις πτυχές της εργασίας.
- Στα πλαίσια των ευθυνών του, ο εργοδότης λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων, ενημέρωσης και κατάρτισης, καθώς και της δημιουργίας της απαραίτητης οργάνωσης και της παροχής των αναγκαίων μέσων. Ο εργοδότης πρέπει να φροντίζει ώστε να προσαρμόζονται τα μέτρα αυτά ανάλογα με τις μεταβολές των περιστάσεων και να επιδιώκει τη βελτίωση των υφισταμένων καταστάσεων.

ο Ο εργοδότης εφαρμόζει τα μέτρα που προβλέπονται για:

α) αποφυγή των κινδύνων.

β) εκτίμηση των κινδύνων που δεν μπορούν να αποφευχθούν.

γ) καταπολέμηση των κινδύνων στην πηγή τους.

δ) προσαρμογή της εργασίας στον άνθρωπο, ειδικότερα όσον αφορά τη διαμόρφωση των θέσεων εργασίας καθώς και την επιλογή των εξοπλισμών εργασίας και των μεθόδων εργασίας και παραγωγής, προκειμένου ιδίως να μετριασθεί η μονότονη και ρυθμικά επαναλαμβανόμενη εργασία και να μειωθούν οι επιπτώσεις της στην υγεία.

ε) παρακολούθηση της εξέλιξης της τεχνικής.

στ) αντικατάσταση του επικίνδυνου από το μη επικίνδυνο ή το λιγότερο επικίνδυνο.

ζ) προγραμματισμός της πρόληψης με στόχο ένα συνεκτικό σύνολο που να ενσωματώνει στην πρόληψη την τεχνική, την οργάνωση της εργασίας, τις συνθήκες εργασίας, τις σχέσεις μεταξύ των κοινωνικών εταίρων και την επίδραση των παραγόντων του περιβάλλοντος στην εργασία.

η) προτεραιότητα στη λήψη μέτρων ομαδικής προστασίας σε σχέση με τα μέτρα ατομικής προστασίας.

θ) παροχή των κατάλληλων οδηγιών στους εργαζομένους.

Ο εργοδότης οφείλει, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης ή/και της εγκατάστασης:

ι) να εκτιμά τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, μεταξύ άλλων κατά την επιλογή των εξοπλισμών εργασίας, των χημικών ουσιών ή παρασκευασμάτων, και κατά τη διαρρύθμιση των χώρων εργασίας. Μετά την εκτίμηση αυτή, οι δραστηριότητες πρόληψης και οι μέθοδοι εργασίας και παραγωγής που χρησιμοποιούνται από τον εργοδότη πρέπει:

- να εξασφαλίζουν καλύτερο επίπεδο προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων,

- να ενσωματώνονται στο σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης ή/και της εγκατάστασης και σε όλα τα επίπεδα ιεραρχίας.

ii) όταν ο εργοδότης αυτός αναθέτει καθήκοντα σ' έναν εργαζόμενο, να λαμβάνει υπόψη τις ικανότητες του εν λόγω εργαζομένου σε θέματα ασφάλειας και υγείας.

iii) να μεριμνά ώστε ο προγραμματισμός και η εισαγωγή νέων τεχνολογιών να αποτελούν αντικείμενο διαβούλευσης με τους εργαζομένους ή/και τους εκπροσώπους τους, όσον αφορά τις συνέπειες για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων που συνδέονται με την επιλογή των εξοπλισμών και τη ρύθμιση των συνθηκών εργασίας καθώς και την επίδραση των παραγόντων του περιβάλλοντος στην εργασία.

iv) να φροντίζει ώστε να έχουν πρόσβαση στις ζώνες σοβαρού και ειδικού κινδύνου μόνον οι εργαζόμενοι που έχουν λάβει τις κατάλληλες οδηγίες.

Επιπλέον, ο εργοδότης οφείλει:

- να λαμβάνει, όσον αφορά στις πρώτες βοήθειες, την πυρασφάλεια και την εκκένωση των χώρων από τους εργαζομένους, τα αναγκαία μέτρα τα οποία θα είναι προσαρμοσμένα στο μέγεθος και στη φύση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης ή/και της εγκατάστασης και θα λαμβάνουν υπόψη τα άλλα πρόσωπα που είναι παρόντα.

- να οργανώνει τις αναγκαίες σχέσεις με εξωτερικές υπηρεσίες, ιδίως όσον αφορά στις πρώτες βοήθειες, στην επείγουσα ιατρική περίθαλψη, στη διάσωση και στην πυρασφάλεια.

- να ενημερώνει το συντομότερο δυνατό τους εργαζομένους που εκτίθενται ή ενδέχεται να εκτεθούν σε σοβαρό και άμεσο κίνδυνο, σχετικά με τα μέτρα που έχουν ληφθεί ή πρόκειται να ληφθούν.

- να λαμβάνει μέτρα και να δίνει οδηγίες στους εργαζομένους ώστε να μπορούν, σε περίπτωση σοβαρού, άμεσου και αναπόφευκτου κινδύνου, να σταματήσουν τη δραστηριότητά τους ή/και να τεθούν σε ασφάλεια εγκαταλείποντας το χώρο εργασίας.

- να έχει στη διάθεσή του μια εκτίμηση των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία,

συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν ομάδες εργαζομένων που εκτίθενται σε ιδιαίτερους κινδύνους.

- να καθορίζει τα μέτρα προστασίας που πρέπει να ληφθούν και, αν χρειαστεί, το υλικό προστασίας που πρέπει να χρησιμοποιηθεί.

- να τηρεί κατάλογο των εργατικών ατυχημάτων που είχαν ως συνέπεια για τον εργαζόμενο ανικανότητα εργασίας μεγαλύτερη των τριών εργάσιμων ημερών.

- να συντάσσει και να θέτει στη διάθεση των αρμόδιων αρχών, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές, εκθέσεις για τα εργατικά ατυχήματα, θύματα των οποίων υπήρξαν οι υπ' αυτόν εργαζόμενοι.

- να εξασφαλίζει ότι παρέχεται σε κάθε εργαζόμενο κατάλληλη και επαρκής εκπαίδευση στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας, ιδίως υπό μορφή πληροφοριών και οδηγιών.

Επίσης, στην οδηγία αυτή, ορίζονται και οι υποχρεώσεις των εργαζομένων, οι οποίοι εκτός των άλλων, οφείλουν:

- α) να χρησιμοποιούν σωστά τις μηχανές, τις συσκευές, τα εργαλεία, τις επικίνδυνες ουσίες, τα μεταφορικά και άλλα μέσα.

- β) να χρησιμοποιούν σωστά τον ατομικό προστατευτικό εξοπλισμό που τίθεται στη διάθεσή τους και, μετά τη χρήση, να τον τακτοποιούν στη θέση του.

- γ) να μη θέτουν εκτός λειτουργίας, αλλάζουν ή μετατοπίζουν αυθαίρετα τους μηχανισμούς ασφάλειας των μηχανών, εργαλείων, συσκευών, εγκαταστάσεων και κτιρίων και να χρησιμοποιούν σωστά αυτούς τους μηχανισμούς ασφαλείας.

- δ) να αναφέρουν αμέσως στον εργοδότη ή/και στους εργαζομένους που εκτελούν ειδικά καθήκοντα στον τομέα της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, όλες τις καταστάσεις που μπορεί να θεωρηθεί εύλογα ότι παρουσιάζουν άμεσο και σοβαρό κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία, καθώς και κάθε έλλειψη που διαπιστώνεται στα συστήματα προστασίας.

ε) να συντρέχουν, σύμφωνα με τις εθνικές πρακτικές, τον εργοδότη ή/και τους εργαζομένους που εκτελούν ειδικά καθήκοντα στον τομέα της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, όσον καιρό χρειαστεί, ώστε να καταστεί δυνατή η εκπλήρωση όλων των καθηκόντων ή απαιτήσεων που επιβάλλονται από την αρμόδια αρχή για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία.

στ) να συντρέχουν, σύμφωνα με τις εθνικές πρακτικές, τον εργοδότη ή/και τους εργαζομένους που εκτελούν ειδικά καθήκοντα στον τομέα της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, όσον καιρό χρειαστεί, ώστε ο εργοδότης να μπορεί να εγγυηθεί ότι το περιβάλλον και οι συνθήκες εργασίας είναι ασφαλείς και χωρίς κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία εντός του πεδίου δραστηριότητάς τους. [3]

Η ανάγκη για βελτίωση των συνθηκών εργασίας διεθνώς, έχει ως συνέπεια τη συνεχή έκδοση οδηγιών από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα εντός ορισμένων προθεσμιών να εναρμονίσουν την εθνική τους νομοθεσία με το ελάχιστο των απαιτήσεων των οδηγιών αυτών. [4]

1.3 Υγιεινή & Ασφάλεια στην Ελλάδα

Στη χώρα μας, μέχρι την ψήφιση του Νόμου 1568/1985 και του Προεδρικού Διατάγματος 17/1996, η εργατική νομοθεσία για την Επαγγελματική Υγεία και Ασφάλεια και ειδικότερα το μέρος αυτής που αναφερόταν στο εργασιακό περιβάλλον, χαρακτηριζόταν από ανυπαρξία κανόνων για την έρευνα των παραμέτρων που δρουν στο σύστημα "άνθρωπος - παραγωγική διαδικασία - εργασιακό περιβάλλον" και οι οποίες θέτουν τις προϋποθέσεις για την ορθολογική διασύνδεση των τριών αυτών βασικών στοιχείων του εργασιακού συστήματος. Υπήρχε επίσης ασάφεια των διατάξεων που προσδιορίζουν το πλαίσιο του ασφαλούς - για την υγεία των εργαζομένων - εργασιακού περιβάλλοντος. [4]

Βέβαια, ακόμα και σήμερα, η νομοθεσία της Υγιεινής & Ασφάλειας, εφαρμόζεται με πολλές ελλείψεις.

Ο πιο πρόσφατος κώδικας νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων είναι ο νόμος 3850/2010. [5]

1.4 Ευρωπαϊκοί Οργανισμοί που σχετίζονται με την Υγιεινή & Ασφάλεια

Στην Ευρώπη δραστηριοποιούνται κάποιοι οργανισμοί, οι οποίοι, ανάμεσα στις άλλες δραστηριότητές τους, έχουν και την προώθηση των μεθόδων και των πρακτικών της Υγιεινής & Ασφάλειας στην Εργασία.

Ενδεικτικά, παραθέτω μερικούς από αυτούς:

- Ευρωπαϊκό δίκτυο επιμόρφωσης και εκπαίδευσης στην επαγγελματική ασφάλεια και υγιεινή. (European Network Education and Training in Occupational Safety and Health, ENETOSH). [6]
- Ίδρυμα επαγγελματικής ασφάλειας και υγιεινής. (Institution of Occupational Safety and Health, IOSH). [7]
- Βρετανικό Συμβούλιο για την ασφάλεια (British Safety Council). [8]
- Εθνική εξεταστική επιτροπή επαγγελματικής ασφάλειας και υγιεινής (The National Examination Board in Occupational Safety and Health, NEBOSH). [9]
- Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την ασφάλεια και υγεία στην εργασία (Occupational Safety and Health Administration OSHA). [10]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

2.1 Εργατικά ατυχήματα στις Ευρωπαϊκές χώρες

Προτού ξεκινήσει η μελέτη για την κατάσταση της Υγιεινής & Ασφάλειας στην Ελλάδα, κρίνεται σκόπιμο να γίνει μια έρευνα σχετικά με τα εργατικά ατυχήματα που συμβαίνουν στις Ευρωπαϊκές χώρες, και να δούμε σε τι επίπεδο βρίσκεται η χώρα μας σε σχέση με τις υπόλοιπες. Στοιχεία για τον αριθμό και το είδος των εργατικών ατυχημάτων (θανατηφόρων και μη), βρίσκουμε από την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat) [11]. Επειδή επαρκή στοιχεία υπάρχουν μόνο μέχρι το έτος 2006, η μελέτη θα περιοριστεί στη δεκαετία 1997-2006. Επίσης, ικανοποιητικά στοιχεία προς εξαγωγή συμπερασμάτων υπάρχουν μόνο για τις ακόλουθες 16 Ευρωπαϊκές χώρες: Βέλγιο, Δανία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Αυστρία, Πορτογαλία, Φινλανδία, Σουηδία, Μ.Βρετανία, Νορβηγία. Επομένως, στη μελέτη μας θα συμπεριλάβουμε μόνο αυτές τις 16 χώρες.

Αρχικά, στον πίνακα 1 παρουσιάζονται τα εργατικά ατυχήματα που είχαν ως συνέπεια περισσότερες από 4 ημέρες απουσίας στις 16 Ευρωπαϊκές χώρες που αναφέρθηκαν προηγουμένως την δεκαετία 1997-2006. Παρατηρούμε ότι σε σύνολο 44780617 ατυχημάτων στην Ελλάδα συμβαίνει σχεδόν το 1% του συνόλου (386663 ατυχήματα). Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας, παρατηρούμε μια σταδιακή μείωση των εργατικών ατυχημάτων στις 8 από τις 16 Ευρωπαϊκές χώρες.

Από τον πίνακα 1, αλλά ακόμα καλύτερα από τα διαγράμματα 1 και 2, παρατηρούμε ότι τα περισσότερα εργατικά ατυχήματα συμβαίνουν στη Γερμανία και μάλιστα ο αριθμός τους είναι διπλάσιος από τον αντίστοιχο της επόμενης στην κατάταξη χώρας. Αυτό είναι λογικό, διότι η Γερμανία είναι η χώρα με την μεγαλύτερη βαρεία βιομηχανία στην Ευρώπη.

Από το διάγραμμα 3, στο οποίο παρουσιάζεται η εξέλιξη των εργατικών ατυχημάτων στην Ευρώπη την δεκαετία 1997-2006, είναι αξιοσημείωτο να παρατηρήσουμε ότι στην Ολλανδία υπήρχε σημαντική μείωση των εργατικών ατυχημάτων μεταξύ 2001 και 2004, καθώς και μια εξίσου σημαντική αύξηση αμέσως μετά.

Από τους πίνακες 2 και 3, προκύπτει το συμπέρασμα ότι τα περισσότερα εργατικά ατυχήματα συμβαίνουν σε άντρες παρά σε γυναίκες, το οποίο βέβαια είναι λογικό, εφόσον το εργατικό δυναμικό των χωρών αποτελείται κατά το μεγαλύτερο ποσοστό από άνδρες.

Στον πίνακα 4 παρουσιάζονται τα θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα στις 16 Ευρωπαϊκές χώρες. Σε σύνολο 48814 θανατηφόρων ατυχημάτων στην Ελλάδα έχουν συμβεί 655 και η χώρα βρίσκεται στην 10^η θέση της σχετικής λίστας. Παρατηρούμε ότι στις περισσότερες χώρες υπάρχει μια σταδιακή μείωση των θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων κατά τη διάρκεια της δεκαετίας.

Όπως και στα εργατικά ατυχήματα με περισσότερες από 4 ημέρες απουσίας, έτσι και στα θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα, το ποσοστό των ανδρών υπερκαλύπτει αυτό των γυναικών για τον ίδιο προαναφερθέντα λόγο.

Στον πίνακα 7 παρουσιάζεται το εργατικό δυναμικό των 16 Ευρωπαϊκών χωρών. Η Ελλάδα βρίσκεται στη 13^η θέση με μέσο όρο ετήσιου εργατικού δυναμικού 2033307 άτομα.

Στον πίνακα 8 παρουσιάζεται ο δείκτης θανατηφόρων (εργατικών) ατυχημάτων FAR (Fatal Accident Rate Index).

Ο υπολογισμός του δείκτη αυτού έγινε ως εξής: Θεωρούμε ότι ο κάθε εργαζόμενος, κατά τη διάρκεια της ζωής του εργάζεται 40 έτη, 300 ημέρες το έτος, 8 ώρες την ημέρα, επομένως 96000 ώρες. Επίσης, επειδή ο δείκτης αυτός αναφέρεται ανά 100000 εργαζόμενους, οι συνολικές ώρες που αυτοί δουλεύουν στη διάρκεια της ζωής τους είναι 10^{10} . Ο δείκτης προκύπτει ως εξής: $(\text{αριθμός των ατυχημάτων} \times \text{συνολικές ώρες εργασίας των 100000 ατόμων}) / (\text{ώρες εργασίας του εκάστοτε εργατικού δυναμικού})$.

Από τα αποτελέσματα, προκύπτει ότι η Ελλάδα βρίσκεται στην 5^η θέση της λίστας, γεγονός το οποίο καθιστά τη χώρα ανησυχητικά επιρρεπή σε θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα. Η διαπίστωση αυτή θα πρέπει να μας προβληματίσει ιδιαίτερα. Στη συνέχεια θα προσπαθήσουμε να ερευνήσουμε τα αίτια που έχουν οδηγήσει σε αυτή την κατάσταση.

Στους πίνακες 9-14 παρουσιάζονται τα θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα στους σημαντικότερους κλάδους της οικονομίας (Γεωργία, Μεταποίηση, Χημική Βιομηχανία, Τρόφιμα, Κατασκευές, Μεταφορές).

Αντίθετα με την γενική πεποίθηση ότι ο κλάδος της Χημικής Βιομηχανίας είναι εξαιρετικά επικίνδυνος, από τα αποτελέσματα προκύπτει ακριβώς το αντίθετο, ότι δηλαδή είναι ένας από τους πιο ασφαλείς κλάδους. Από τα δεδομένα που προκύπτουν, ο πιο επικίνδυνος κλάδος είναι αυτός των κατασκευών και ακολουθεί ο κλάδος της μεταποίησης.

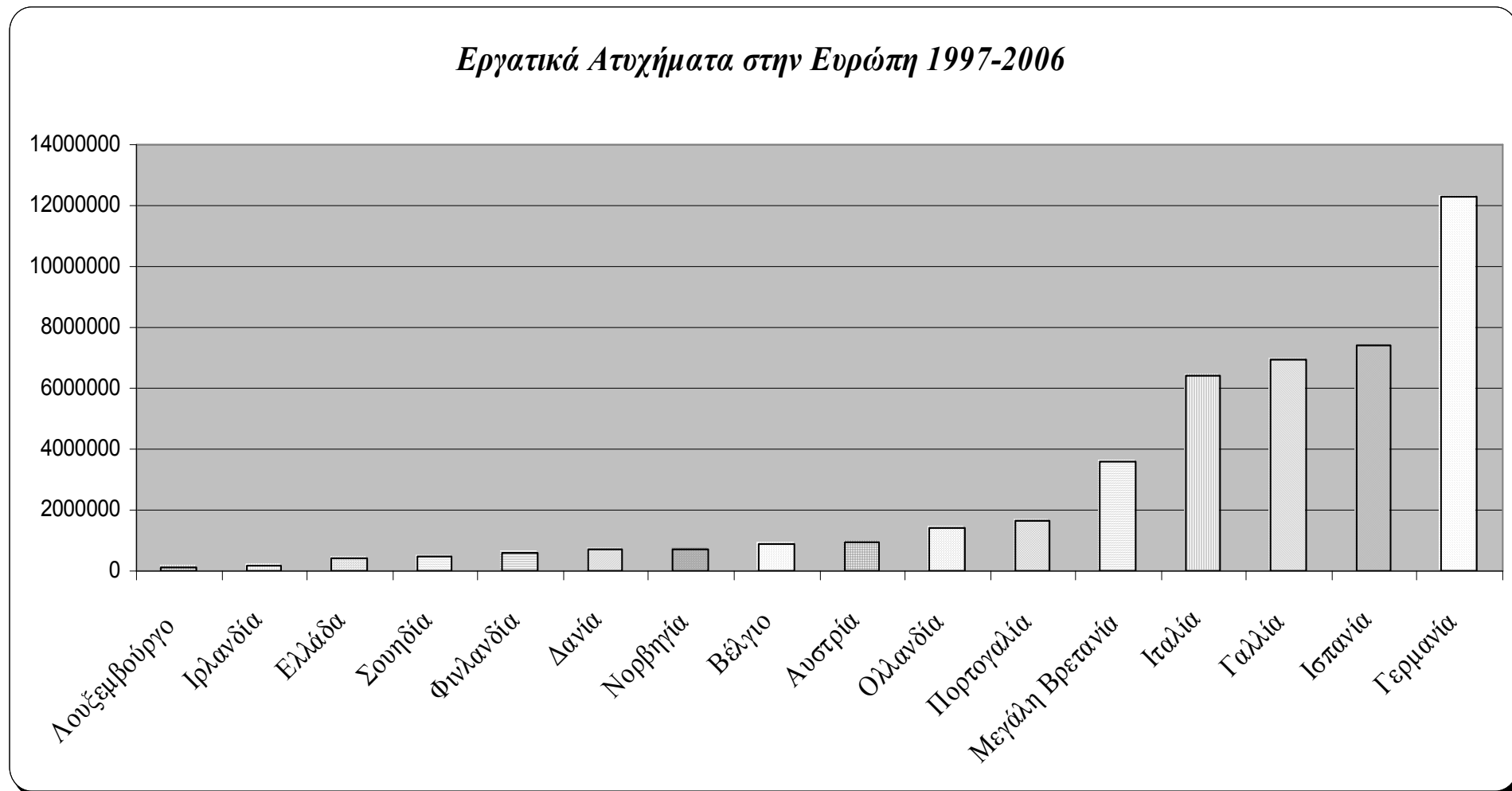
Η κατάταξη των οικονομικών κλάδων σχετικά με τα θανατηφόρα εεγατικά ατυχήματα, φαίνεται ευκρινέστερα στα διαγράμματα 8 και 9.

Παρακάτω, παρουσιάζονται οι πίνακες και τα αντίστοιχα διαγράμματα.

Πίνακας 1. Εργατικά Ατυχήματα (Περισσότερες από 4 ημέρες απουσίας) - Σύνολο

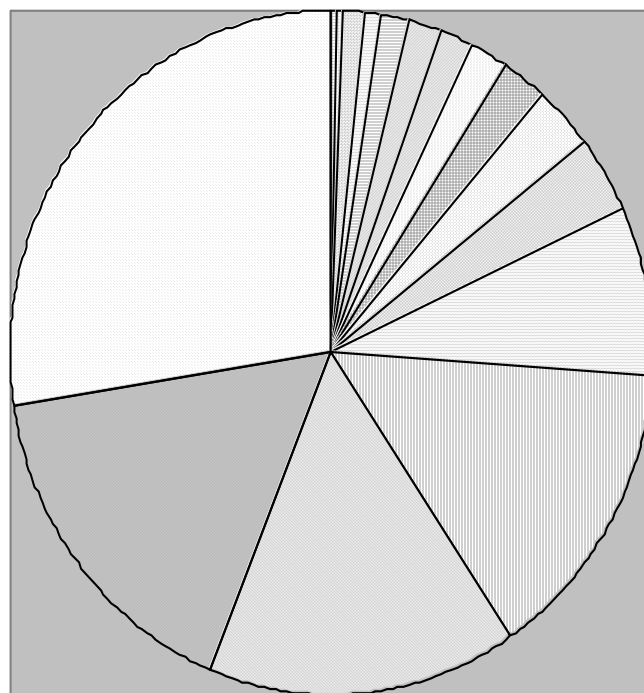
Χώρα / Έτος	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	Σύνολο
Βέλγιο	74868	72541	75803	77807	85441	95285	96889	103652	102461	96867	881614
Δανία	73876	73097	68902	62076	66031	75681	71508	76717	73837	73837	715562
Γερμανία	931064	913902	990193	1040303	1186803	1309331	1424665	1477039	1488199	1523160	12284659
Ιρλανδία	26627	25614	21967	21547	21107	26362	11288	13764	14688	14688	197652
Ελλάδα	29533	29742	34370	36150	38029	39307	39098	41436	47531	51467	386663
Ισπανία	769657	780433	766460	792565	792773	783117	756592	705766	666191	572692	7386246
Γαλλία	638743	685856	680384	710282	747602	725644	732903	701729	660996	660996	6945135
Ιταλία	551663	564166	588152	599708	614390	693549	718443	710031	698240	693768	6432110
Λουξεμβούργο	9697	8860	10613	11305	12167	11433	10611	10173	9712	9329	103900
Ολλανδία	156025	165466	59010	69240	80189	174554	194478	191080	169101	169101	1428244
Αυστρία	86328	85501	88398	88792	90197	90559	100089	107244	105770	111714	954592
Πορτογαλία	160165	155093	160443	156856	161405	177059	172599	160525	169853	184328	1658326
Φινλανδία	63462	62959	58123	58504	60067	60176	60014	60571	60650	58226	602752
Σουηδία	47936	47346	49015	51387	55153	56168	51837	49641	45332	35527	489342
Μ.Βρετανία	287233	313305	324261	399763	397261	384069	374615	377530	366025	364695	3588757
Νορβηγία	48673	64610	59083	68008	71295	76735	88533	84690	87898	75538	725063
ΣΥΝΟΛΟ											44780617

Διάγραμμα 1. Εργατικά Ατυχήματα στην Ευρώπη 1997-2006

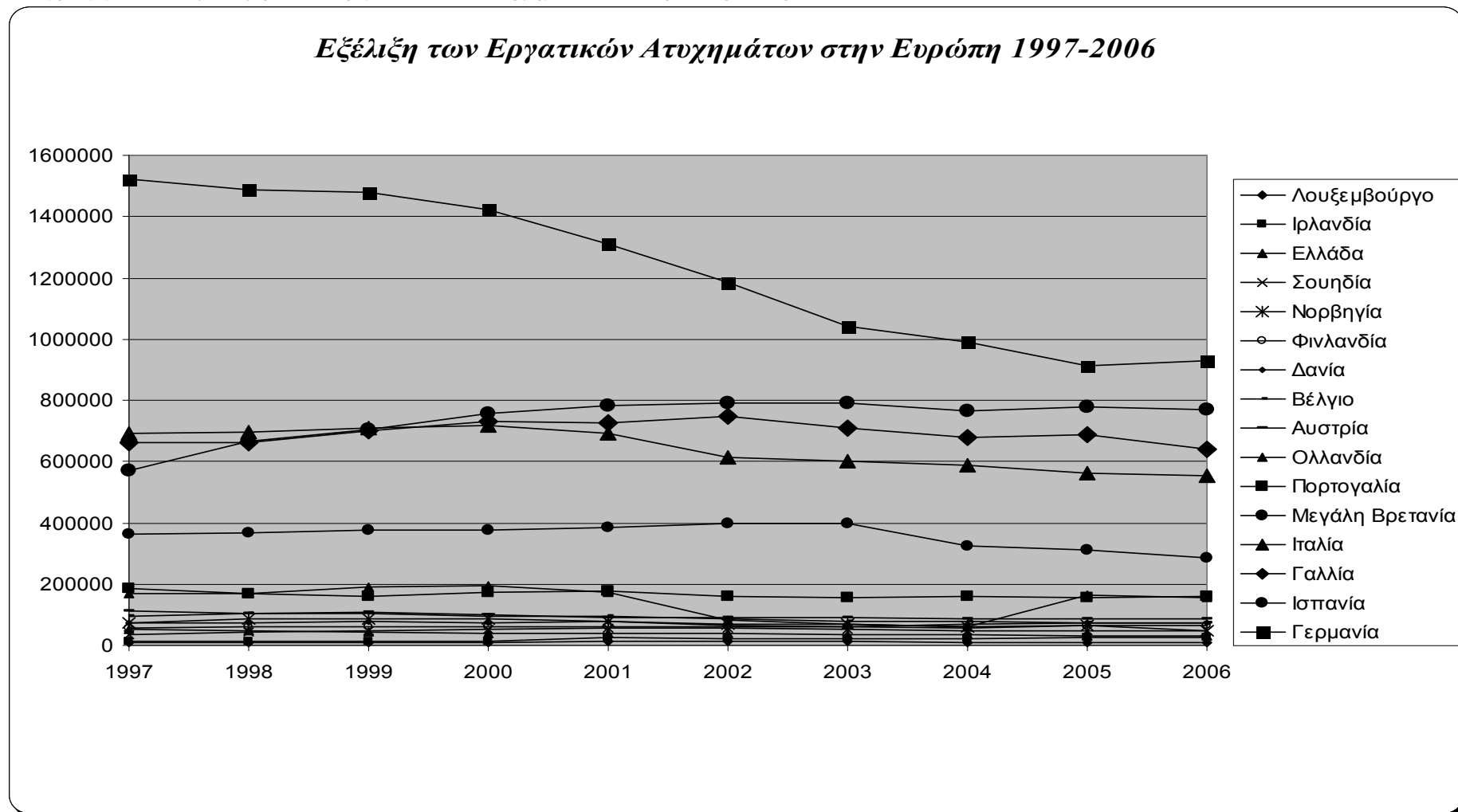
Διάγραμμα 2. Εργατικά Ατυχήματα στην Ευρώπη 1997-2006 (2)

Εργατικά Ατυχήματα στην Ευρώπη 1997-2006

- Λουξεμβούργο
- Ιρλανδία
- Ελλάδα
- Σουηδία
- Φινλανδία
- Δανία
- Νορβηγία
- Βέλγιο
- Αυστρία
- Ολλανδία
- Πορτογαλία
- Μεγάλη Βρετανία
- Ιταλία
- Γαλλία
- Ισπανία
- Γερμανία

Διάγραμμα 3. Εξέλιξη των Εργατικών Ατυχημάτων στην Ευρώπη 1997-2006

Πίνακας 2.Εργατικά Ατυχήματα (Περισσότερες από 4 ημέρες απουσίας) - Άνδρες

Χώρα / Έτος	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997
Βέλγιο	58436	57777	60565	62809	69182	77690	76810	85183	84254	80285
Δανία	45235	45453	42775	39083	41964	48626	46645	49753	50695	50695
Γερμανία	725709	708348	770774	809152	922516	1029186	1124974	1175901	1191663	1220414
Ιρλανδία	19384	18611	16320	16276	15832	18915	8674	10556	11815	11815
Ελλάδα	25061	25121	29309	31235	32943	34117	34351	35986	40858	44562
Ισπανία	604338	616789	604157	627623	640063	631892	616036	583448	555517	481706
Γαλλία	463142	506920	506234	531666	564628	555578	568763	548502	524132	524132
Ιταλία	433663	444344	467159	478405	491317	558617	577430	577696	576382	575496
Λουξεμβούργο	8100	7408	8902	9492	10278	9562	8965	8657	8243	7917
Ολλανδία	106851	119169	44002	54990	63646	20241	22716	-	-	-
Αυστρία	67316	68612	71178	71681	72431	73076	81021	87307	86160	90989
Πορτογαλία	130589	127143	131370	129371	132310	145944	143091	137557	140979	152993
Φινλανδία	47000	46852	43423	44064	45353	45825	45976	46521	46967	44773
Σουηδία	27165	27374	28187	30354	33231	35782	33196	32256	29069	23178
Μεγάλη Βρετανία	203160	223681	232611	284861	283978	282142	271631	270118	259807	261980
Νορβηγία	29430	39125	35420	41773	45025	49258	56983	55505	59470	51655

*Όπου υπάρχει η ένδειξη (-) σημαίνει ότι δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα

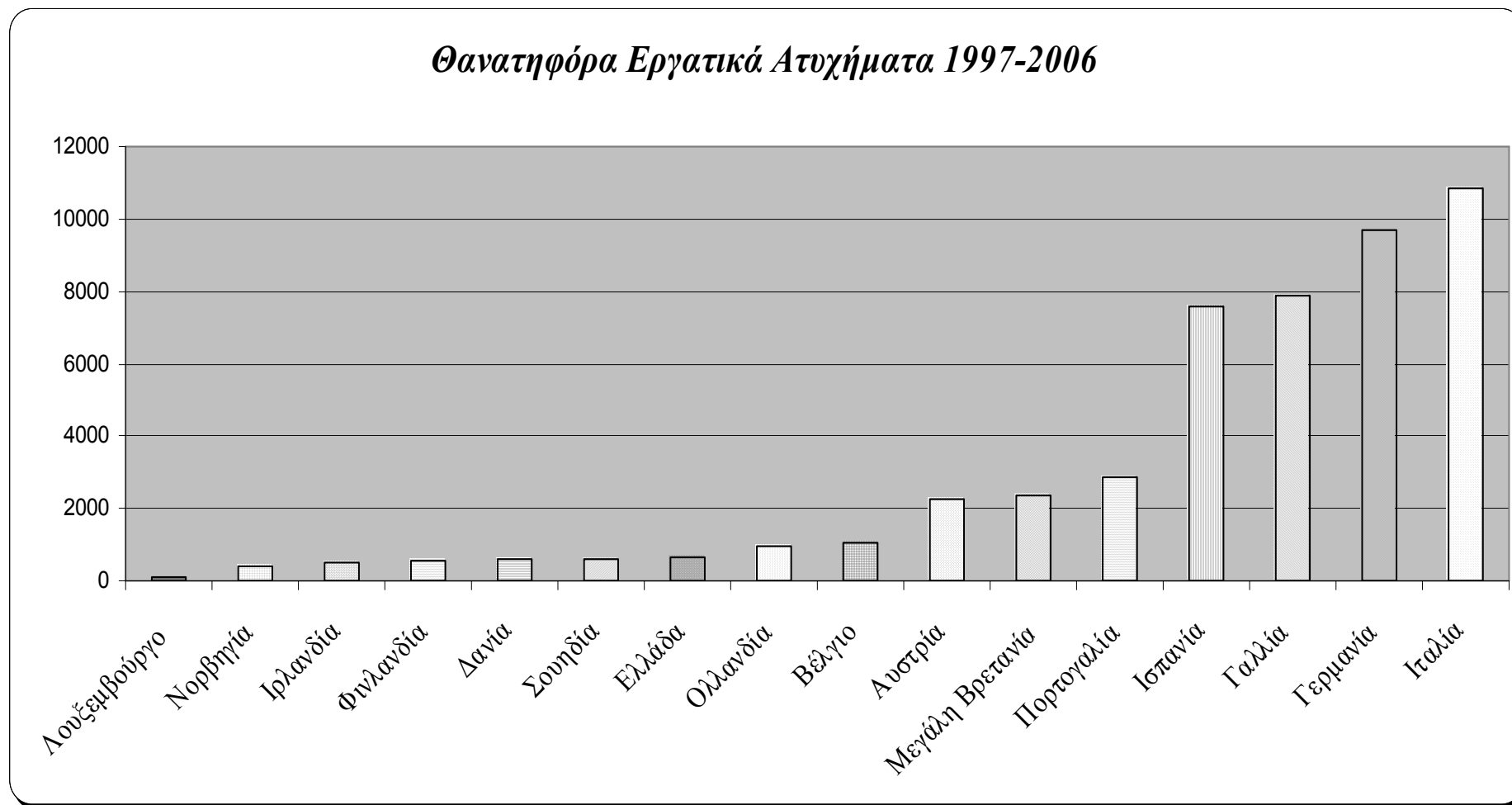
Πίνακας 3.Εργατικά Ατυχήματα (Περισσότερες από 4 ημέρες απουσίας) - Γυναίκες

Χώρα / Έτος	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997
Βέλγιο	16402	14715	15235	14995	16250	17541	20068	18454	18194	16565
Δανία	28361	27436	25952	22877	24067	27055	24863	26964	23142	23142
Γερμανία	204251	204692	218311	230489	263699	279392	298097	300049	296318	301928
Ιρλανδία	7201	6914	5568	5243	5269	7431	2605	3194	2873	2873
Ελλάδα	4473	4621	5061	4915	5086	5191	4748	5450	6667	6905
Ισπανία	165319	163644	162303	164942	152710	151225	140557	122318	110674	90986
Γαλλία	175601	178936	174150	178616	182974	170066	164140	153227	136864	136864
Ιταλία	118000	119822	120993	121304	123073	134929	141013	132335	121857	118271
Λουξεμβούργο	1597	1452	1711	1813	1889	1871	1646	1516	1469	1412
Ολλανδία	49175	46297	15009	14250	16543	-	-	-	-	-
Αυστρία	16669	16889	17219	17111	17766	17483	19068	19937	19601	20724
Πορτογαλία	29576	27796	28885	27126	28799	30514	29348	22968	28875	31336
Φινλανδία	16462	16107	14700	14440	14714	14351	14038	14050	13683	13453
Σουηδία	20771	19972	20828	21033	21922	20386	18641	17385	16262	12349
Μεγάλη Βρετανία	84072	89621	91650	114903	113259	101927	102761	107295	101038	102663
Νορβηγία	19243	25485	23663	26235	26270	27478	31550	29185	28428	23883

Πίνακας 4. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα - Σύνολο

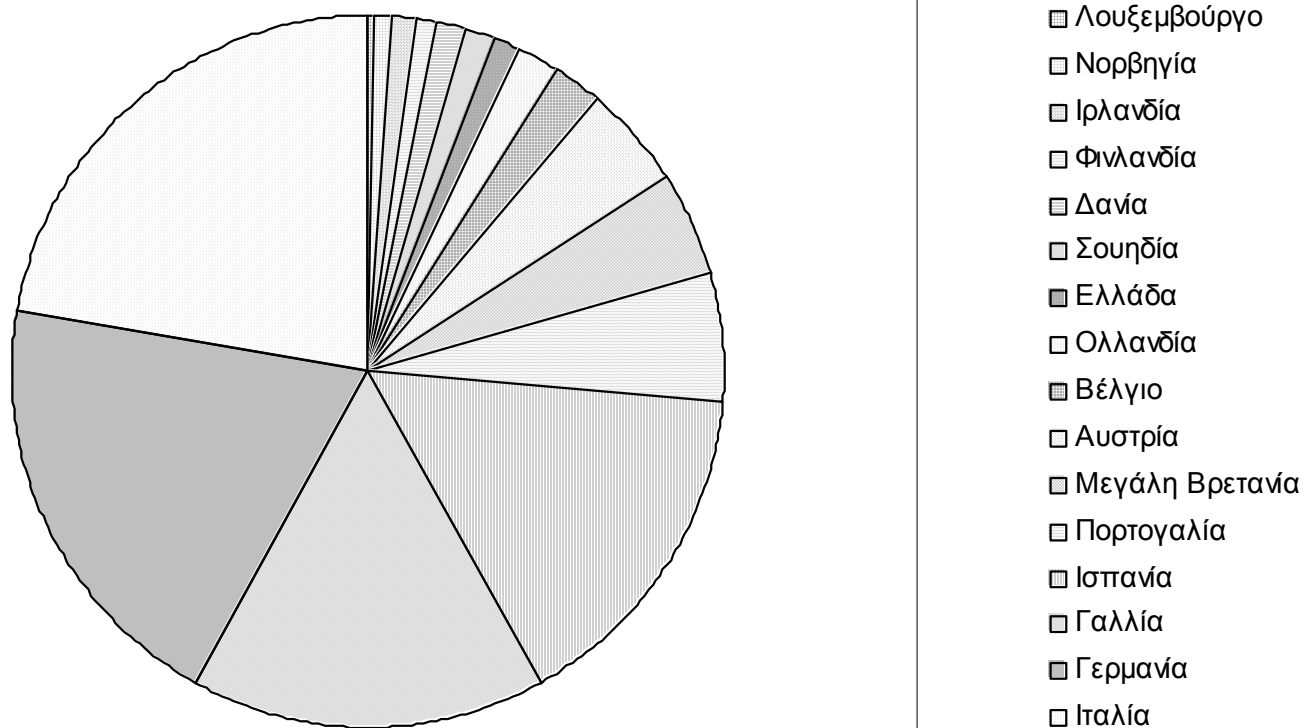
Χώρα / Έτος	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	Σύνολο
Βέλγιο	84	83	108	84	103	120	115	113	120	112	1042
Δανία	58	56	44	51	57	52	68	69	82	82	619
Γερμανία	773	678	804	901	947	981	1018	1152	1155	1273	9682
Ιρλανδία	44	65	47	59	53	54	30	59	47	47	505
Ελλάδα	67	32	56	68	70	50	57	103	78	74	655
Ισπανία	680	662	695	722	805	739	803	782	832	840	7560
Γαλλία	545	593	743	782	803	852	851	876	912	912	7869
Ιταλία	987	918	944	991	967	1067	1202	1234	1300	1229	10839
Λουξεμβούργο	12	10	6	7	10	12	15	7	13	26	118
Ολλανδία	100	75	83	104	91	83	103	99	109	109	956
Αυστρία	187	214	213	227	218	222	236	236	239	243	2235
Πορτογαλία	243	283	294	298	339	346	354	236	228	228	2849
Φινλανδία	54	65	57	49	48	55	47	44	61	52	532
Σουηδία	68	68	57	56	60	56	58	52	56	89	620
Μεγάλη Βρετανία	237	209	215	224	219	233	280	213	244	263	2337
Νορβηγία	31	45	43	43	38	46	48	30	43	29	396
ΣΥΝΟΛΟ											48814

Διάγραμμα 4. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα 1997-2006

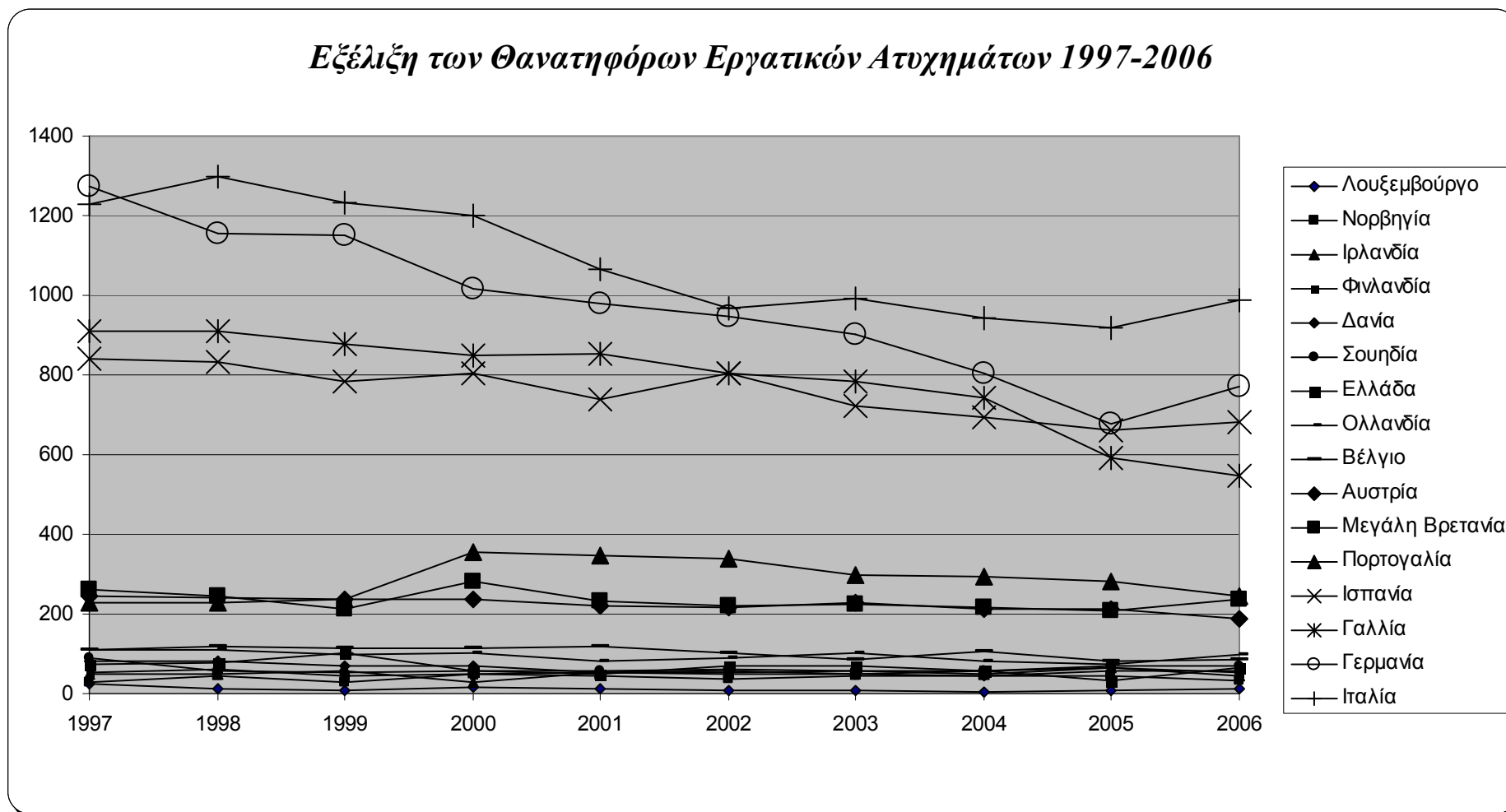

Διάγραμμα 5. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα 1997-2006 (2)

Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα 1997-2006

Διάγραμμα 6. Εξέλιξη των Θανατηφόρων Εργατικών Ατυχημάτων 1997-2006

Πίνακας 5. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα - Άνδρες

Χώρα / Έτος	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997
Βέλγιο	80	77	104	81	100	111	106	105	112	107
Δανία	52	52	43	44	53	48	63	64	73	73
Γερμανία	724	631	736	839	858	912	938	1071	1080	1190
Ιρλανδία	41	64	46	58	53	54	29	56	43	43
Ελλάδα	66	31	56	68	68	48	56	78	75	70
Ισπανία	659	647	671	692	785	724	782	766	809	821
Γαλλία	511	560	714	735	757	789	805	816	848	848
Ιταλία	945	877	900	945	923	1010	1119	1142	1206	1161
Λουξεμβούργο	12	9	6	7	9	11	15	7	13	26
Ολλανδία	93	73	79	100	86	81	99	-	-	-
Αυστρία	177	195	202	216	202	203	224	221	223	218
Πορτογαλία	236	274	287	282	326	334	336	228	190	190
Φινλανδία	50	58	53	49	46	53	46	40	57	49
Σουηδία	66	62	47	54	56	51	56	49	54	80
Μεγάλη Βρετανία	232	201	208	212	212	226	274	210	239	259
Νορβηγία	30	43	39	41	33	44	46	30	41	23

Πίνακας 6. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα - Γυναίκες

Χώρα / Έτος	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997
Βέλγιο	4	6	4	-	3	9	9	8	8	5
Δανία	6	4	-	7	4	4	5	5	9	9
Γερμανία	49	47	68	62	89	69	80	81	75	83
Ιρλανδία	-	-	-	-	0	0	1	2	4	4
Ελλάδα	-	-	-	-	2	2	1	25	3	2
Ισπανία	21	15	24	30	20	15	21	16	23	19
Γαλλία	34	33	29	47	46	63	46	60	64	64
Ιταλία	42	41	44	46	44	57	83	92	94	68
Λουξεμβούργο	-	-	-	-	1	1	0	0	0	0
Ολλανδία	7	-	4	4	5	2	4	3	0	0
Αυστρία	10	19	11	11	16	19	12	15	16	25
Πορτογαλία	7	9	7	10	13	12	18	8	38	38
Φινλανδία	4	7	4	-	2	2	1	4	4	3
Σουηδία	-	6	10	-	4	5	2	3	2	9
Μεγάλη Βρετανία	5	8	7	12	7	7	6	3	5	4
Νορβηγία	-	-	4	-	5	2	2	0	2	6

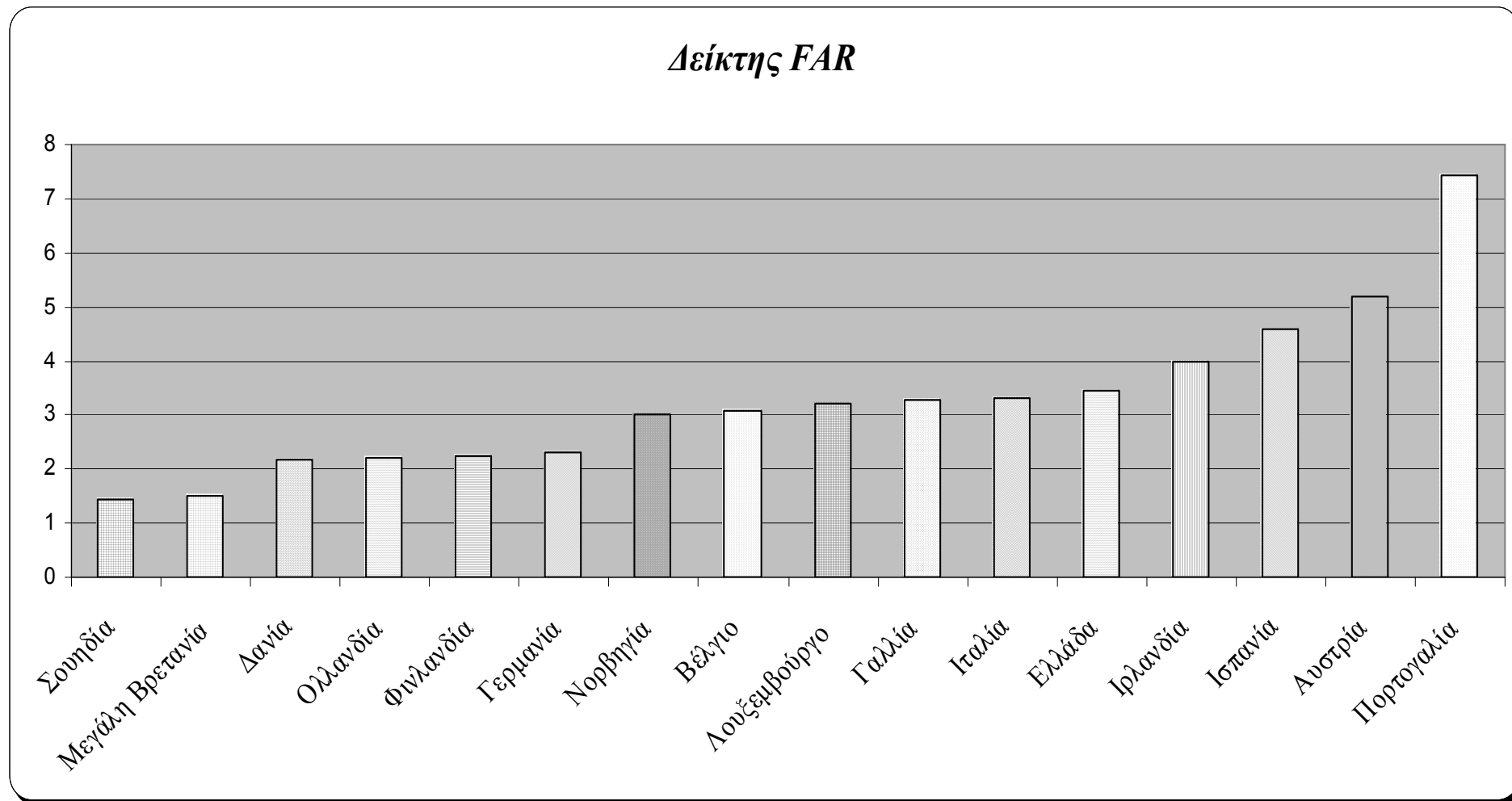
Πίνακας 7. Εργατικό Δυναμικό

Χώρα / Έτος	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	ΣΥΝΟΛΟ
Βέλγιο	3230769	3192308	3724138	3500000	3961538	3157895	3709677	3424242	3870968	3612903	3538444
Δανία	2148148	2545455	4000000	2833333	2850000	3058824	3578947	3136364	2645161	3565217	3036145
Γερμανία	36809524	37666667	36545455	39173913	37880000	49050000	48476190	48000000	52500000	47148148	43324990
Ιρλανδία	2095238	2096774	2136364	1843750	2038462	2076923	1304348	842857	796610	661972	1589330
Ελλάδα	1763158	2000000	2240000	2266667	1842105	1724138	2111111	1634921	2108108	2642857	2033307
Ισπανία	19428571	18914286	21718750	19513514	18720930	16795455	17085106	15640000	15127273	13333333	17627722
Γαλλία	16029412	29650000	27518519	27928571	30884615	26625000	25029412	25764706	22800000	22243902	25447414
Ιταλία	34034483	35307692	37760000	35392857	46047619	34419355	36424242	36294118	26000000	29261905	35094227
Λουξεμβούργο	705882	384615	200000	218750	416667	705882	220588	218750	406250	838710	431609
Ολλανδία	5882353	4687500	4611111	5200000	4789474	4882353	4478261	4304348	3892857	3633333	4636159
Αυστρία	4452381	4458333	3944444	4729167	4274510	4625000	4627451	4627451	4686275	4584906	4500992
Πορτογαλία	4673077	4353846	4666667	4447761	4460526	3844444	4425000	3868852	2961039	2746988	4044820
Φινλανδία	3600000	3250000	2280000	2578947	2400000	2291667	2238095	2444444	2541667	1857143	2548196
Σουηδία	4533333	4000000	5181818	4666667	5000000	4000000	5272727	4727273	4307692	4045455	4573497
Μεγάλη Βρετανία	18230769	14928571	15357143	20363636	15642857	15533333	16470588	15214286	15250000	16437500	16342868
Νορβηγία	1107143	1800000	2047619	1343750	1225806	1437500	1263158	1250000	1000000	2071429	1454641

Πίνακας 8. Δείκτης FAR (Fatal Accident Rate Index)

Χώρα / Έτος	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	M.O
Βέλγιο	2,71	2,71	3,02	2,50	2,71	3,96	3,23	3,44	3,23	3,23	3,07
Δανία	2,81	2,29	1,15	1,88	2,08	1,77	1,98	2,29	3,23	2,40	2,19
Γερμανία	2,19	1,88	2,29	2,40	2,60	2,08	2,19	2,50	2,29	2,81	2,32
Ιρλανδία	2,19	3,23	2,29	3,33	2,71	2,71	2,40	7,29	6,15	7,40	3,97
Ελλάδα	3,96	1,67	2,60	3,13	3,96	3,02	2,81	6,56	3,85	2,92	3,45
Ισπανία	3,65	3,65	3,33	3,85	4,48	4,58	4,90	5,21	5,73	6,56	4,59
Γαλλία	3,54	2,08	2,81	2,92	2,71	3,33	3,54	3,54	4,17	4,27	3,29
Ιταλία	3,02	2,71	2,60	2,92	2,19	3,23	3,44	3,54	5,21	4,38	3,32
Λουξεμβούργο	1,77	2,71	3,13	3,33	2,50	1,77	7,08	3,33	3,33	3,23	3,22
Ολλανδία	1,77	1,67	1,88	2,08	1,98	1,77	2,40	2,40	2,92	3,13	2,20
Αυστρία	4,38	5,00	5,63	5,00	5,31	5,00	5,31	5,31	5,31	5,52	5,18
Πορτογαλία	5,42	6,77	6,56	6,98	7,92	9,38	8,33	6,35	8,02	8,65	7,44
Φινλανδία	1,56	2,08	2,60	1,98	2,08	2,50	2,19	1,88	2,50	2,92	2,23
Σουηδία	1,56	1,77	1,15	1,25	1,25	1,46	1,15	1,15	1,35	2,29	1,44
Μεγάλη Βρετανία	1,35	1,46	1,46	1,15	1,46	1,56	1,77	1,46	1,67	1,67	1,50
Νορβηγία	2,92	2,60	2,19	3,33	3,23	3,33	3,96	2,50	4,48	1,46	3,00

Διάγραμμα 7. Δείκτης FAR

Πίνακας 9. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα στον Γεωργικό Κλάδο

Χώρα / Έτος	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	ΣΥΝΟΛΟ
Βέλγιο	-	-	-	-	1	3	1	1	2	0	8
Δανία	15	5	5	6	5	7	10	18	13	13	97
Γερμανία	120	100	176	162	168	171	185	180	161	186	1609
Ιρλανδία	15	15	11	16	11	18	0	19	15	15	135
Ελλάδα	4	-	-	-	2	2	1	2	2	0	13
Ισπανία	28	40	34	28	42	46	48	62	56	46	430
Γαλλία	-	57	58	56	56	56	56	56	56	56	507
Ιταλία	122	124	153	117	141	132	173	172	161	182	1477
Λουξεμβούργο	-	-	-	-	1	1	2	1	2	0	7
Ολλανδία	15	16	16	13	15	4	9	12	11	11	122
Αυστρία	72	72	80	95	77	83	80	84	81	87	811
Πορτογαλία	23	21	20	22	39	27	25	21	13	13	224
Φινλανδία	6	11	9	4	8	10	1	2	3	2	56
Σουηδία	9	16	9	4	11	10	14	16	10	16	115
Μεγάλη Βρετανία	32	34	41	23	34	39	46	36	45	39	369
Νορβηγία	4	14	11	9	4	9	14	5	9	1	80
ΣΥΝΟΛΟ											6060

Πίνακας 10. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα στον Κλάδο της Μεταποίησης

Χώρα/Έτος	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	ΣΥΝΟΛΟ
Βέλγιο	12	23	26	20	27	37	31	20	30	22	248
Δανία	12	8	-	8	8	7	10	12	16	16	97
Γερμανία	131	127	132	157	173	185	194	215	227	260	1801
Ιρλανδία	4	7	-	8	5	3	6	7	2	2	44
Ελλάδα	17	6	7	20	16	16	14	40	22	14	172
Ισπανία	121	112	121	113	136	129	133	140	144	191	1340
Γαλλία	99	101	147	114	130	154	120	136	149	149	1299
Ιταλία	203	185	207	235	202	238	265	285	321	314	2455
Λουξεμβούργο	-	-	-	-	0	2	2	1	3	2	10
Ολλανδία	6	16	11	24	12	17	24	15	23	23	171
Αυστρία	17	22	20	14	25	25	27	27	30	35	242
Πορτογαλία	43	56	55	52	75	59	78	52	42	42	554
Φινλανδία	8	6	11	10	9	10	17	12	13	14	110
Σουηδία	11	10	7	9	8	8	5	6	10	17	91
Μεγάλη Βρετανία	35	45	43	30	43	43	50	41	69	61	460
Νορβηγία	5	-	6	4	10	9	8	6	11	7	66
ΣΥΝΟΛΟ											9160

Πίνακας 11. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα στον Κλάδο της Χημικής Βιομηχανίας

Χώρα / Έτος	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	Σύνολο
Βέλγιο	-	2	-	-	0	1	0	0	3	3	9
Δανία	-	-	-	-	0	0	1	0	0	0	1
Γερμανία	10	12	-	7	16	10	9	18	18	13	113
Ιρλανδία	-	-	-	-	1	0	0	0	0	0	1
Ελλάδα	-	-	-	-	0	1	0	4	1	0	6
Ισπανία	6	3	10	6	6	6	12	6	9	12	76
Γαλλία	-	3	6	9	5	19	4	5	12	12	75
Ιταλία	6	9	15	11	20	15	11	18	21	18	144
Λουξεμβούργο	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0
Ολλανδία	-	-	-	-	0	1	2	1	1	1	6
Αυστρία	-	-	-	-	1	0	0	1	3	3	8
Πορτογαλία	4	6	5	5	6	0	3	0	0	0	29
Φινλανδία	-	1	-	-	1	0	2	2	1	0	6
Σουηδία	-	-	-	-	0	0	0	0	0	1	1
Μεγάλη Βρετανία	-	3	-	-	2	0	0	2	4	2	13
Νορβηγία	-	-	-	-	0	0	0	1	0	0	1
ΣΥΝΟΛΟ											489

Πίνακας 12. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα στον Κλάδο Τροφίμων, Ποτών και Καπνού.

Χώρα / Έτος	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	ΣΥΝΟΛΟ
Βέλγιο	12	4	26	-	4	5	2	1	3	3	60
Δανία	12	1	-	4	0	0	0	1	1	1	20
Γερμανία	13	12	8	13	15	31	42	32	39	41	246
Ιρλανδία	4	2	-	4	1	1	2	3	0	0	17
Ελλάδα	17	6	7	-	4	0	2	5	5	2	48
Ισπανία	11	12	24	19	14	20	15	19	21	28	183
Γαλλία	99	23	27	25	24	25	19	28	27	27	324
Ιταλία	20	17	14	23	30	16	23	24	35	27	229
Λουξεμβούργο	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0
Ολλανδία	6	16	11	24	12	2	2	2	3	3	81
Αυστρία	17	22	20	-	3	3	5	1	3	8	82
Πορτογαλία	43	9	12	8	8	6	17	52	42	42	239
Φινλανδία	8	6	11	-	2	0	1	1	1	0	30
Σουηδία	11	10	7	-	1	0	0	1	1	4	35
Μεγάλη Βρετανία	35	4	43	-	3	7	4	1	7	6	110
Νορβηγία	5	-	6	-	1	3	0	1	2	0	18
ΣΥΝΟΛΟ											1722

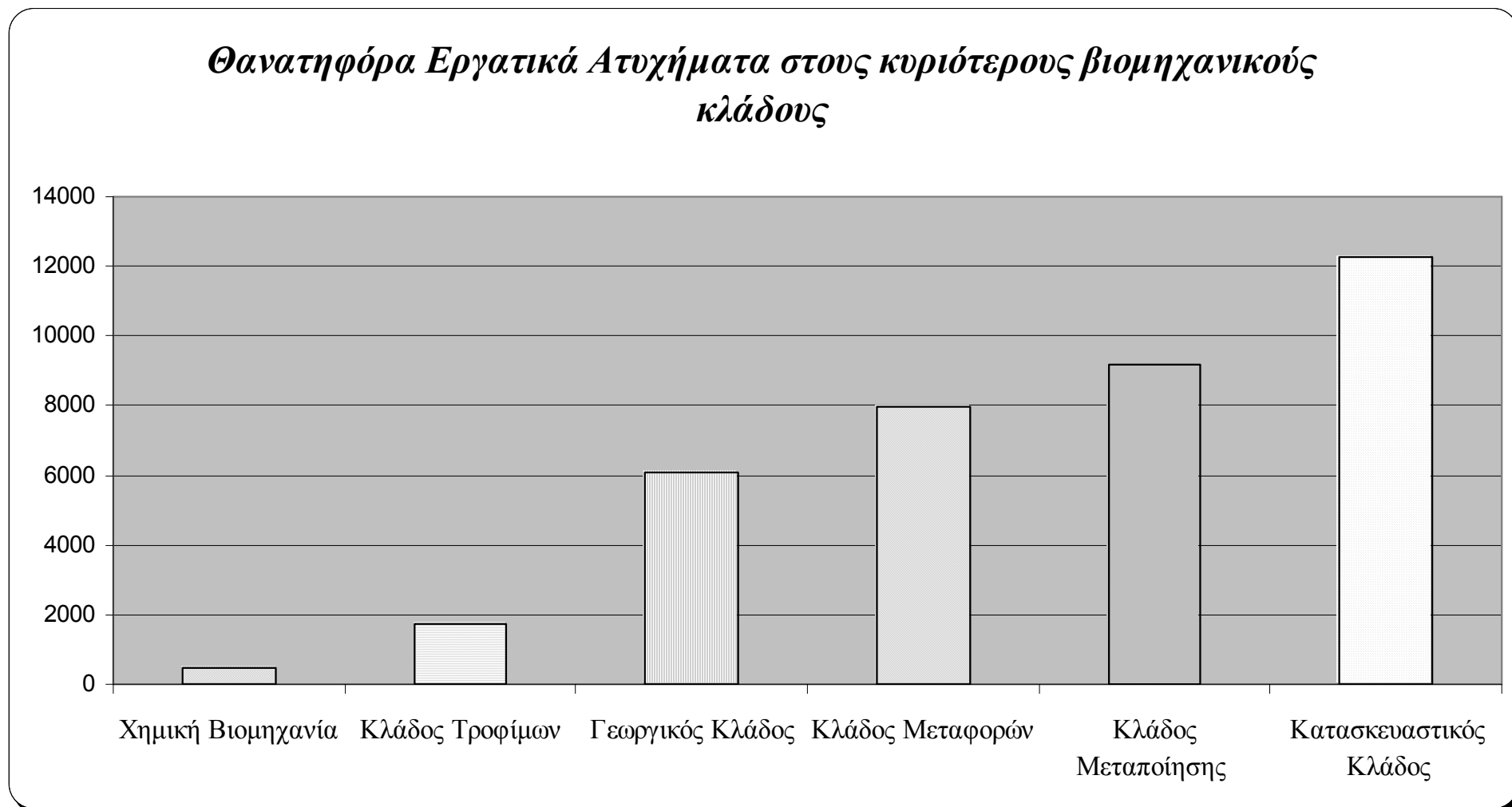
Πίνακας 13. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα στον Κλάδο των Κατασκευών

Χώρα / Έτος	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	ΣΥΝΟΛΟ
Βέλγιο	33	18	28	17	25	35	27	30	18	32	263
Δανία	7	17	8	9	7	9	13	10	12	12	104
Γερμανία	150	132	128	170	187	163	193	221	233	248	1825
Ιρλανδία	12	21	15	15	21	17	11	14	15	15	156
Ελλάδα	27	9	33	31	38	24	21	30	31	21	265
Ισπανία	235	248	217	247	246	226	229	244	241	245	2378
Γαλλία	154	114	184	196	165	188	201	172	226	226	1826
Ιταλία	274	239	248	282	233	258	274	289	293	272	2662
Λουξεμβούργο	4	4	-	-	2	1	6	2	4	8	31
Ολλανδία	28	16	24	23	28	25	25	26	30	30	255
Αυστρία	39	41	30	38	39	32	50	49	47	51	416
Πορτογαλία	83	111	110	113	109	139	102	83	96	96	1042
Φινλανδία	9	13	11	15	6	11	9	9	10	13	106
Σουηδία	11	11	6	10	12	12	13	6	9	12	102
Μεγάλη Βρετανία	77	60	68	71	70	80	105	81	65	80	757
Νορβηγία	8	11	7	8	10	3	6	6	11	2	72
ΣΥΝΟΛΟ											12260

Πίνακας 14. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα στον Κλάδο των Μεταφορών.

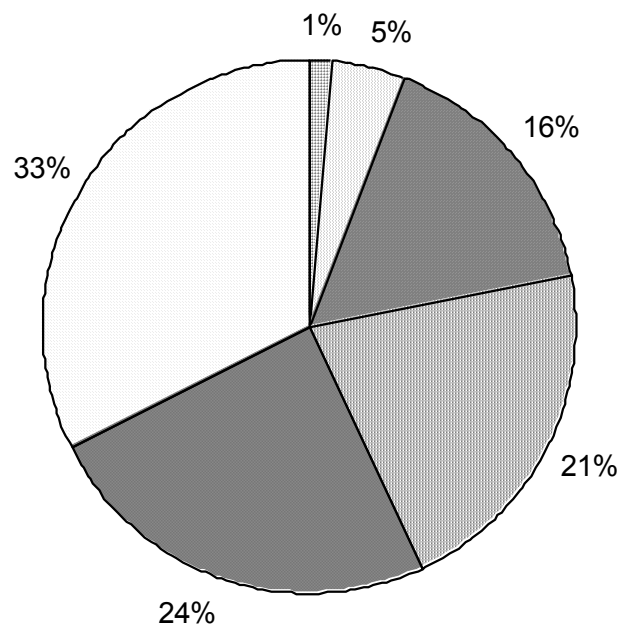
Χώρα / Έτος	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	ΣΥΝΟΛΟ
Βέλγιο	14	22	31	17	22	18	23	32	18	20	217
Δανία	6	5	9	5	7	10	7	7	14	14	84
Γερμανία	161	143	157	165	174	288	254	293	265	274	2174
Ιρλανδία	-	5	6	7	6	4	2	7	6	6	49
Ελλάδα	5	4	-	5	6	3	5	6	4	6	44
Ισπανία	123	127	156	126	162	141	161	131	146	140	1413
Γαλλία	82	97	92	117	138	128	126	138	145	145	1208
Ιταλία	128	137	130	139	146	166	180	190	173	180	1569
Λουξεμβούργο	5	-	-	-	4	3	1	3	2	8	26
Ολλανδία	30	14	10	12	12	12	12	14	12	12	140
Αυστρία	21	25	28	26	28	32	32	22	33	27	274
Πορτογαλία	33	32	38	34	38	32	33	20	18	18	296
Φινλανδία	13	18	12	10	9	11	7	5	17	8	110
Σουηδία	13	12	14	9	17	14	11	10	9	11	120
Μεγάλη Βρετανία	30	12	17	24	22	18	31	14	21	24	213
Νορβηγία	-	8	5	8	5	8	10	1	5	7	57
ΣΥΝΟΛΟ											7994

Διάγραμμα 8. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα στους κυριότερους βιομηχανικούς κλάδους

Διάγραμμα 9. Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα στους κυριότερους βιομηχανικούς κλάδους (2)

Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα στους κυριότερους βιομηχανικούς κλάδους

- Χημική Βιομηχανία
- Κλάδος Τροφίμων
- Γεωργικός Κλάδος
- Κλάδος Μεταφορών
- Κλάδος Μεταποίησης
- Κατασκευαστικός Κλάδος

2.2 Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας

Ξεκινώντας την προσπάθεια να ερευνήσουμε τις αιτίες που έχουν καταστήσει τη χώρα μας τόσο 'ευάλωτη' σε θανατηφόρα (αλλά και μή) εργατικά ατυχήματα, θα αναφερθούμε στον κυρίαρχο ελεγκτικό μηχανισμό των συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας της χώρας μας, το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε). [12]

Η Επιθεώρηση Εργασίας είναι ένας θεσμός παγκόσμια αποδεκτός με στόχους και άξονες λειτουργίας που προσδιορίζονται από την 81^η Διεθνή Σύμβαση Εργασίας, την οποία έχει κυρώσει και η χώρα μας από το 1955 (ν. 3249/1955).

Βασικός στόχος της Επιθεώρησης Εργασίας είναι ο έλεγχος των επιχειρήσεων σε ό,τι αφορά στη συμμόρφωσή τους προς την εργατική νομοθεσία και μέσα στα πλαίσια αυτά, η παροχή πληροφοριών και τεχνικών συμβουλών σε εργαζόμενους και εργοδότες για την καλύτερη εφαρμογή της. Ο βασικός αυτός στόχος καθίσταται πλέον σύνθετος εξ' αιτίας των εξελίξεων στους τομείς των όρων εργασίας, των μορφών απασχόλησης, της μετανάστευσης και της προστασίας της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων. Ας σημειωθεί ότι ο βασικός αυτός στόχος αποτελεί και επιδίωξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία, μετά την υιοθέτηση πολλών οδηγιών στον τομέα των εργασιακών σχέσεων και ιδίως στην υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων, απαιτεί από τα Κράτη-Μέλη τη σωστή και ενιαία εφαρμογή τους, που θα διαπιστώνεται μέσω ενός αξιόπιστου ελεγκτικού μηχανισμού.

Με το ν. 2639/98 "*Ρύθμιση εργασιακών σχέσεων, σύσταση Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας και άλλες διατάξεις*" δημιουργήθηκε ένα νέο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της Επιθεώρησης Εργασίας και συστήθηκε το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.), το οποίο άρχισε να λειτουργεί την 1-7-1999.

Το Σ.ΕΠ.Ε. είναι ο κατεξοχήν ελεγκτικός μηχανισμός του Υπουργείου Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας, με κύριο έργο τον έλεγχο εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας, που αφορά τους όρους εργασίας (χρονικά όρια, αμοιβή), τη νομιμότητα απασχόλησης, την έρευνα της ασφαλιστικής κάλυψης των εργαζομένων καθώς και τις συνθήκες υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων.

Το Σ.ΕΠ.Ε. προκειμένου να ανταποκριθεί στο έργο του, έχει τις εξής μεταξύ άλλων αρμοδιότητες:

- Να εισέρχεται ελεύθερα σε κάθε χώρο εργασίας του ιδιωτικού ή του δημόσιου τομέα, οποιαδήποτε ώρα κατά τη διάρκεια της ημέρας ή της νύχτας, ακόμα και χωρίς προειδοποίηση.
- Να προβαίνει σε κάθε είδους αναγκαία εξέταση, έλεγχο ή έρευνα αναφορικά με τη διαπίστωση της τήρησης των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας.
- Να διακόπτει προσωρινά τη λειτουργία της επιχείρησης ή τμήματός της, αν κρίνει ότι υπάρχει άμεσος κίνδυνος για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων.
- Να επιβάλλει κυρώσεις διοικητικές ή να προσφεύγει στη δικαιοσύνη για την πιβολή ποινικών κυρώσεων.
- Να έχει πρόσβαση στα αρχεία, έγγραφα, μητρώα, βιβλία και άλλα στοιχεία της επιχείρησης.
- Να ερευνά τα αίτια των θανατηφόρων και σοβαρών εργατικών ατυχημάτων και να συντάσσει εκθέσεις αυτοψίας.
- Να διερευνά τα αίτια και τις συνθήκες εμφάνισης των επαγγελματικών νόσων.
- Να προβαίνει σε δειγματοληψίες, αναλύσεις, μετρήσεις φυσικών, χημικών και βιολογικών παραγόντων και να λαμβάνει φωτογραφίες.
- Να παρεμβαίνει συμφιλιωτικά για την επίλυση των αναφυομένων ατομικών ή συλλογικών διαφορών εργασίας.

Η παρεμπόδιση της εισόδου των επιθεωρητών εργασίας στις επιχειρήσεις ή η παροχή ψευδών στοιχείων συνεπάγεται ποινικές κυρώσεις.

Η δομή του Σ.ΕΠ.Ε., όπως προσδιορίζεται από τον ιδρυτικό του νόμο και τον οργανισμό λειτουργίας του (Π.Δ. 136/99), βασίζεται στη διάκριση των κλάδων των Επιθεωρητών και στη θεματική διάκριση των υπηρεσιών ελέγχου.

Έτσι οι Επιθεωρητές Εργασίας εντάσσονται σε δύο διακριτούς κλάδους:

- Κοινωνικοί Επιθεωρητές
- Τεχνικοί -Υγειονομικοί Επιθεωρητές

Αντίστοιχα οι υπηρεσίες ελέγχου διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

1. Τις υπηρεσίες Κοινωνικής Επιθεώρησης με κύρια αρμοδιότητα τον έλεγχο των όρων εργασίας, της παράνομης απασχόλησης και την έρευνα της ασφαλιστικής κάλυψης των εργαζομένων. Στις υπηρεσίες αυτές εντάσσονται οι Κοινωνικοί Επιθεωρητές Εργασίας.

2. Τα Κέντρα Πρόληψης Επαγγελματικού Κινδύνου (ΚΕ.Π.Ε.Κ.) με κύρια αρμοδιότητα τον έλεγχο των συνθηκών υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης επαγγελματικών κινδύνων. Στις υπηρεσίες αυτές εντάσσονται οι Τεχνικοί & Υγειονομικοί Επιθεωρητές Εργασίας.

Στην μελέτη μας, θα μας απασχολήσει το έργο των Τεχνικών & Υγειονομικών Επιθεωρητών Εργασίας.

Βασικός στόχος της Τεχνικής & Υγειονομικής Επιθεώρησης του Σ.ΕΠ.Ε είναι η πρόληψη και η συνεχής μείωση των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών, η βελτίωση των συνθηκών εργασίας και του εργασιακού περιβάλλοντος και η προώθηση μέτρων προαγωγής της υγείας των εργαζομένων, σύμφωνα και με τον ορισμό της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας.

Οι Τεχνικοί & Υγειονομικοί Επιθεωρητές Εργασίας καλούνται, πέραν των ελέγχων που διενεργούν για τη διαπίστωση της εφαρμογής της κείμενης νομοθεσίας και την έρευνα των αιτιών των ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών, να ενημερώνουν, να συμβουλεύουν και να καθοδηγούν εργαζόμενους και εργοδότες στα θέματα Υγιεινής & Ασφάλειας της εργασίας.

Η ελεγκτική δράση της Τεχνικής & Υγειονομικής Επιθεώρησης του Σ.ΕΠ.Ε είναι η βασικότερη λειτουργία της. Αποσκοπεί στην επίβλεψη και στην επιβολή της εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων και στην πρόληψη των ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών.

Στον παρακάτω πίνακα 15 παρουσιάζονται οι έλεγχοι, οι μηνύσεις, οι διακοπές εργασίας και τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν κατά τη λειτουργία της Τεχνικής & Υγειονομικής Επιθεώρησης του Σ.ΕΠ.Ε, από την ίδρυσή του το 1999 μέχρι το 2006. Σημειώνεται ότι ο αριθμός των Επιχειρήσεων στην Ελλάδα είναι 543818.

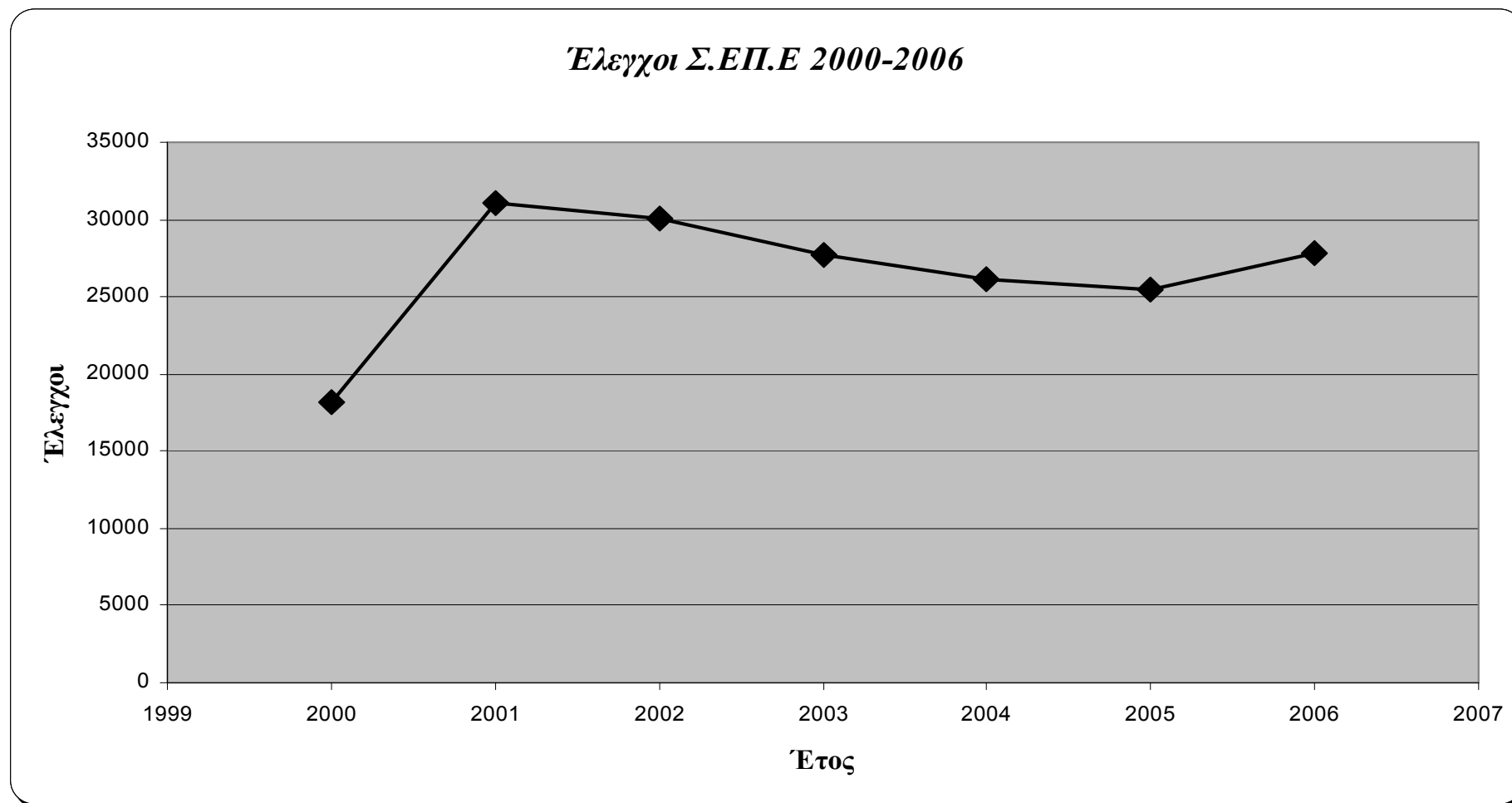
Τονίζεται ότι οι περισσότεροι έλεγχοι (περίπου 50%) πραγματοποιήθηκαν στον κατασκευαστικό κλάδο λόγω της ιδιαίτερης επικινδυνότητάς του.

Πίνακας 15. Έλεγχοι Τεχνικής και Υγειονομικής Επιθεώρησης

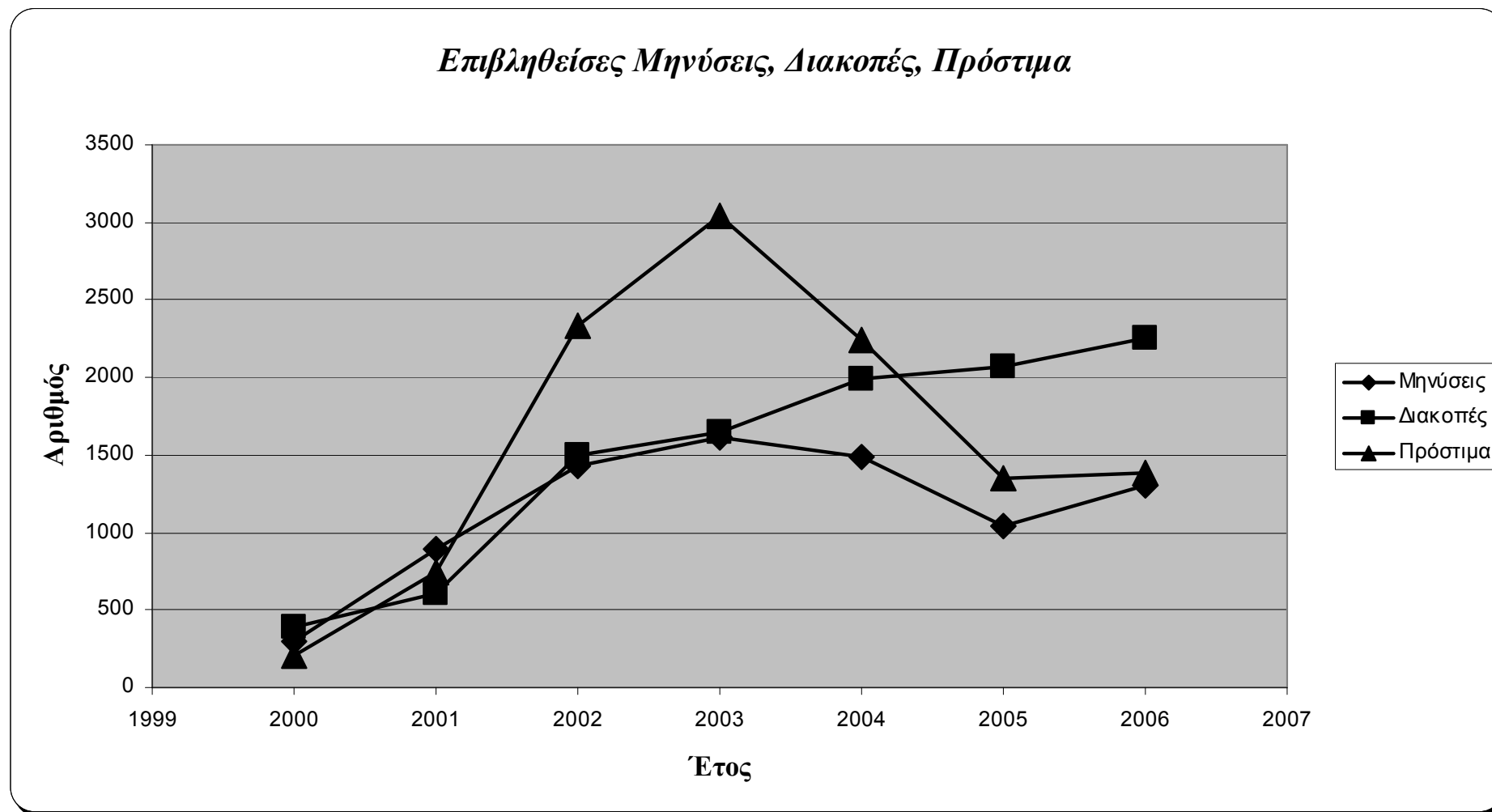
Έτος	Έλεγχοι	Μηνύσεις	Διακοπές	Πρόστιμα	Ποσά σε €
2000	18141	299	393	207	146823
2001	31072	892	611	744	552457
2002	30044	1429	1495	2336	2261945
2003	27725	1608	1650	3041	3799130
2004	26161	1490	1991	2238	2721300
2005	25477	1045	2065	1349	1928250
2006	27857	1303	2248	1379	2949100

Στα επόμενα τρία διαγράμματα παρουσιάζονται οι έλεγχοι του Σ.ΕΠ.Ε ανά έτος, οι επιβληθείσες μηνύσεις, οι διακοπές και τα πρόστιμα ανά έτος, καθώς και τα επιβληθέντα ποσά προστίμων ανά έτος.

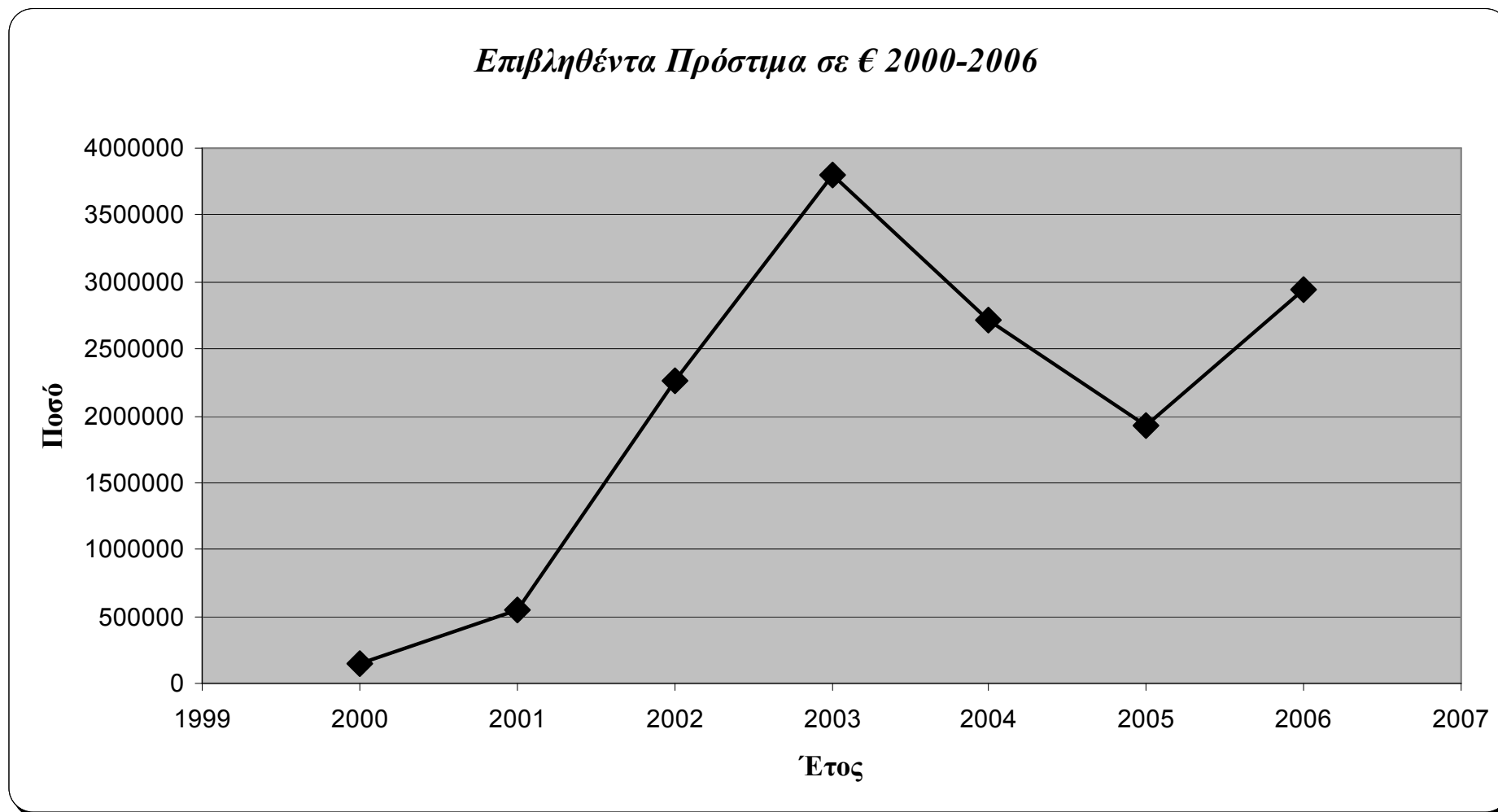
Διάγραμμα 10. Έλεγχοι Σ.ΕΠ.Ε 2000-2006

Διάγραμμα 11. Επιβληθείσες Μηνύσεις, Διακοπές, Πρόστιμα

Διάγραμμα 12. Επιβληθέντα Πρόστιμα σε €

Από την έκβαση των ελέγχων παρατηρούμε τα εξής:

- Όσον αφορά στους ελέγχους, από το 2000 έως το 2001 παρατηρούμε μια ραγδαία αύξηση τους. Αυτό φαίνεται λογικό αφού το 2000 ήταν ο 1^{ος} χρόνος λειτουργίας του Σ.ΕΠ.Ε. Από το 2001 μέχρι το 2005 παρατηρούμε μια σταδιακή μείωση τους, ενώ το 2006 παρατηρείται ξανά μια αύξηση.
- Όσον αφορά στις μηνύσεις, παρατηρείται αύξηση στον αριθμό τους από το 2000 έως το 2003, στη συνέχεια μια μείωση μέχρι το 2005, και ξανά αύξηση το 2006.
- Στις διακοπές εργασίας, παρατηρείται μια συνεχής αύξηση, κάτι οποίο δείχνει ότι χρόνο με το χρόνο οι έλεγχοι γίνονται περισσότερο ‘σκληροί’ με την έννοια ότι εφαρμόζονται όλο και περισσότερο οι νόμοι και οι διατάξεις που αφορούν στην Υγιεινή & Ασφάλεια στην εργασία.
- Αναφορικά με τα πρόστιμα, από το 2000 μέχρι το 2003 παρατηρείται αύξηση τόσο στον αριθμό τους όσο και στο χρηματικό ποσό που επιβάλλεται, από το 2004 μέχρι το 2005 παρατηρείται μια μείωση στον αριθμό και στο χρηματικό ποσό, ενώ το 2006 παρατηρείται μια μικρή μείωση στον αριθμό αλλά σημαντική αύξηση στο επιβληθέν ποσό. Η μείωση στον αριθμό των προστίμων μετά το 2004 μπορεί να έχει διπλή ανάγνωση. Η πρώτη εξήγηση είναι η αύξηση του αριθμού των διακοπών εργασίας σε αυτό το χρονικό διάστημα. Η δεύτερη εξήγηση πιθανώς να οφείλεται στη συμμόρφωση κάποιων επιχειρήσεων στην εφαρμογή της νομοθεσίας για την Υγιεινή & Ασφάλεια στην εργασία.

Το γενικό συμπέρασμα που προκύπτει πάντως, είναι πως οι έλεγχοι της Τεχνικής & Υγειονομικής Επιθεώρησης του Σ.ΕΠ.Ε είναι σαφέστατα ελάχιστοι σε σχέση με τον αριθμό των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στη χώρα. (3,3 – 5,5 %). Οι ίδιοι οι ιθύνοντες του Σ.ΕΠ.Ε το αναγνωρίζουν αυτό, τονίζουν όμως επίσης, ότι το Σώμα λειτουργεί κάτω από πολύ δύσκολες συνθήκες, λόγω διοικητικών προβλημάτων και έλλειψης προσωπικού.

Όπως είναι λογικό, οι ελλειπείς έλεγχοι ευνοούν τη μη συμμόρφωση στην νομοθεσία περί Υγιεινής & Ασφάλειας στην Εργασία απο μέρους των εργοδοτών/επιχειρήσεων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη μη τήρηση των απαιτούμενων μέτρων και συνθηκών Υγιεινής & Ασφάλειας γεγονός το οποίο οδηγεί μαθηματικά στην ‘εμφάνιση’ εργατικών ατυχημάτων.

Συνεπώς, αυτό που προκύπτει είναι πως ένας σημαντικός λόγος που η χώρα μας έχει υψηλά ποσοστά σε εργατικά ατυχήματα, είναι η έλλειψη συστηματικού ελέγχου από μέρους της πολιτείας.

2.3 Επιμόρφωση σχετικά με την Υγιεινή & Ασφάλεια στην Ευρώπη

Στη Γερμανία, έρευνες έχουν δείξει ότι στην προσχολική ηλικία οι παραδοσιακές μέθοδοι εκπαίδευσης σε ό,τι αφορά τους κινδύνους, τους καθιστούν ως κάτι ‘απαγορευμένο’ για τα παιδιά, με την έννοια ότι ενώ γνωρίζουν πως δεν πρέπει να εκτίθενται/έρχονται σε επαφή με τον κίνδυνο, δεν γνωρίζουν την φύση, την προέλευση και άλλες λεπτομέρειες για αυτόν. Έτσι, δημιουργείται μια ‘περιέργεια’ η οποία όμως μπορεί να οδηγήσει σε ολέθρια αποτελέσματα. Μία νέα εκπαιδευτική μέθοδος που προτείνεται για τα παιδιά αυτής της ηλικίας, είναι το να έρχονται σε ελεγχόμενη ‘επαφή’ με τον κίνδυνο – λέγοντας ελεγχόμενη εννοούμε ότι πρέπει να υπάρχει κάποιος, ο οποίος θα καθοδηγεί και θα επιβλέπει τα παιδιά- έτσι ώστε να παίρνουν μια αρκετά καλή ιδέα για το τι συνέπειες μπορούν να προκύψουν από τον κίνδυνο αυτό, και παράλληλα θα πρέπει να αναλύεται διεξοδικά σε αυτά καθετί, το οποίο έχει σχέση με την προέλευση και την φύση του κινδύνου, καθώς και τα μέτρα προστασίας/αποφυγής του κινδύνου. Έτσι, το παιδί θα μπορέσει από μικρή ηλικία να συνειδητοποιήσει την έννοια του ‘επικινδύνου’ ώστε να ενστερνιστεί ότι κάποια πράγματα και κάποιες καταστάσεις πρέπει να αποφεύγονται ή έστω να λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα και οι απαραίτητες προφυλάξεις όταν χρειάζεται να έλθουν αντιμέτωποι με αυτές. Μάλιστα, ένας τρόπος που προτείνεται ώστε τα παιδιά να έλθουν σε μια πρώτη επαφή με τον κίνδυνο με τρόπο ‘γλαφυρό’ (ο οποίος είναι και πιο ευχάριστος αλλά και περισσότερο κατανοητός από τα παιδιά αυτής της ηλικίας) είναι μέσω των παραμυθιών. Συγκεκριμένο παράδειγμα που αναφέρεται είναι οι ιστορίες με δράκους που ρίχνουν φωτιές. [13]

Στην Ιταλία από το 2002, έχει ξεκινήσει ένα πιλοτικό πρόγραμμα στα σχολεία, ο σκοπός του οποίου είναι να εκπαιδεύουν οι μαθητές σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας. Μέσα από αυτό το πρόγραμμα οι μαθητές θα μπορούν να αποκτήσουν γνώση σχετικά με τους επαγγελματικούς κινδύνους, καθώς και ικανότητες και δεξιότητες για την αναγνώριση και την πρόληψή τους. [14]

Επίσης, ένα αντίστοιχο πρόγραμμα έχει αρχίσει να εφαρμόζεται και σε παιδιά μικρότερης ηλικίας (7-8 χρονών). [15]

Το Ινστιτούτο Επαγγελματικής Υγιεινής & Ασφάλειας (Institution of Occupational Safety and Health [IOSH]) [16], κάνει προσπάθειες για

να εισαχθούν οι αρχές της υγιεινής και ασφάλειας στο εκπαιδευτικό σύστημα των χωρών. Τα μέλη του, είναι άτομα με αρκετά μεγάλη εμπειρία στον εργασιακό χώρο, που έχουν κατανοήσει πόσο σημαντική και αναγκαία είναι η ύπαρξη σωστής πολιτικής υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία. Για αυτό το λόγο, προσπαθούν να μεταλαμπαδεύσουν τις γνώσεις τους στον τομέα αυτόν και να τονίσουν στους υπεύθυνους του εκπαιδευτικού συστήματος των χωρών, ότι είναι απολύτως απαραίτητο να εισαχθεί στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα των σχολείων ο τομέας της υγιεινής και ασφάλειας, έτσι ώστε οι μελλοντικοί εργαζόμενοι να είναι σε θέση να γνωρίζουν τους κινδύνους που αναδύονται κατά την εργασία καθώς και τα μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισής τους. [16], [17]

Στην Αγγλία, Το Βρετανικό Ινστιτούτο Ασφάλειας [18], έχει καταφέρει με τις εισηγήσεις του, να εισαχθούν στα σχολεία μαθήματα σχετικά με την Υγιεινή & Ασφάλεια, ακόμα και στις πρώτες τάξεις του σχολείου. Επίσης, πραγματοποιεί και προγράμματα εκπαίδευσης σε άτομα που ήδη εργάζονται, παρέχοντας τους συμβουλές και καθοδήγηση σε θέματα που αφορούν στην υγιεινή και ασφάλεια. Επίσης, το Ινστιτούτο συνεργάζεται και με μεγάλες εταιρείες οι οποίες γνωρίζοντας την σημαντικότητα της υγιεινής και ασφάλειας, βοηθούν το Ινστιτούτο προτείνοντας ιδέες, δράσεις αλλά και παρέχοντας χρηματοδότηση για τις δραστηριότητες του. [18]

Στην Αγγλία, εδρεύει επίσης το Εθνικό Εξεταστικό Συμβούλιο Επαγγελματικής Υγιεινής & Ασφάλειας (The National Examination Board in Occupational Safety and Health [NEBOSH]), το οποίο δραστηριοποιείται όμως και σε άλλες 80 χώρες. Σκοπός του είναι να παρέχει πιστοποιημένες γνώσεις και δεξιότητες σχετικά με την Επαγγελματική Υγιεινή & Ασφάλεια και την Εκτίμηση Κινδύνου. Οι ενδιαφερόμενοι, οι οποίοι μπορεί να είναι εργαζόμενοι σε οποιοδήποτε κλάδο οικονομικής δραστηριότητας και σε οποιαδήποτε επιχείρηση, μπορούν να απευθυνθούν σε αυτό και έπειτα από παρακολούθηση κάποιων εκπαιδευτικών προγραμμάτων να λάβουν το πιστοποιημένο δίπλωμα. [9]

Μια μελέτη που έγινε στα σχολεία της Μεγάλης Βρετανίας, σχετικά με την επιμόρφωση σε θέματα Υγιεινής & Ασφάλειας στην εκπαίδευση, έδειξε ότι παρόλο που υπάρχουν αρκετές δυσκολίες στην εφαρμογή του προγράμματος, (έλλειψη επαρκούς επιμόρφωσης από μέρους των καθηγητών, έλλειψη ενδιαφέροντος από μερίδα μαθητών), φαίνεται ότι η κατανόηση όλων των πλευρών ότι ο συγκεκριμένος τομέας είναι πολύ σημαντικός και η γνώση των αντικειμένων του είναι

απαραίτητη, οδηγεί σε ικανοποιητικά αποτελέσματα και ενθαρρύνει τη συνέχιση και την περαιτέρω βελτίωση του προγράμματος. [19]

Μια άλλη μελέτη που πραγματοποιήθηκε στην Μεγάλη Βρετανία, είχε ως θέμα την αποτελεσματικότητα που θα είχε η ύπαρξη μιας ιστοσελίδας από την οποία οι μαθητές/φοιτητές θα μπορούν να συμβουλευονται πάνω σε θέματα Υγιεινής & Ασφάλειας στην Εργασία. Τα αποτελέσματα φαίνονται ενθαρρυντικά, όμως τονίζεται πως υπάρχει η πεποίθηση ότι είναι προτιμότερο, μια τέτοια επιμόρφωση να γίνεται με ‘ζωντανό’ τρόπο, δηλαδή με άμεση επαφή με τον καθηγητή/σύμβουλο. [20]

Στις χώρες του εξωτερικού, παρατηρείται μια συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων και υπουργείων παιδείας και εργασίας, προκειμένου να προωθηθεί η πολιτική Υγιεινής & Ασφάλειας της Εργασίας μέσα στα Πανεπιστήμια. **Στην Ισπανία**, τα Πανεπιστήμια έχουν την πλήρη υποστήριξη της τοπικής αυτοδιοίκησης η οποία παρέχει όλα τα απαραίτητα μέσα στους φοιτητές (CD-ROM, φυλλάδια) ώστε να αποκτήσουν γνώσεις σχετικές με την ΥΑΕ. Στην Αγγλία, το Εργαστήριο για την Υγεία και την Ασφάλεια, χρηματοδοτούμενο από την Εθνική Αρχή ΥΑΕ, συνεργάζεται με τα Πανεπιστήμια ώστε αυτά να εντάξουν τις βασικές αρχές και γνώσεις για την ΥΑΕ σε προπτυχιακά μαθήματα των σχολών μηχανικών. Αυτό συμπεριελάμβανε τη χρήση μεθόδων ενεργού μάθησης και περιπτωσιολογικές μελέτες πραγματικών ατυχημάτων. **Στη Γερμανία** υπάρχει διαπανεπιστημιακή συνεργασία για τη συγκέντρωση γνώσεων και πόρων για την ΥΑΕ. Στο Ινστιτούτο Τεχνολογίας του Δουβλίνου **στην Ιρλανδία**, οι υπηρεσίες ασφάλειας συμπεριλαμβάνουν τη φοιτητική ένωση στη συμμετοχική προσέγγιση, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το πανεπιστήμιο τηρεί τις υποχρεώσεις του ως προς την ΥΑΕ και ότι προωθεί την ανάπτυξη σχετικής νοοτροπίας (κουλτούρας) για την ΥΑΕ. [21]

2.4 Η κατάσταση στην Ελλάδα

Στα ελληνικά σχολεία (πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση), δεν παρέχεται καμία επιμόρφωση σχετική με την ΥΑΕ. Στις σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι μόνες σχολές που συμπεριλαμβάνουν μαθήματα ΥΑΕ είναι οι σχολές μηχανικών και οι ιατρικές σχολές, όμως και σε αυτές παρουσιάζονται ελλείψεις οι οποίες θα αναλυθούν παρακάτω. Αυτή η έλλειψη παιδείας, έχει ως αποτέλεσμα οι νέοι που εισέρχονται στην αγορά εργασίας να έχουν από ελάχιστη γνώση έως πλήρη άγνοια των εργασιακών κινδύνων που θα συναντήσουν στην καριέρα τους.

Ας δούμε τι γίνεται με την **επιμόρφωση των μηχανικών**. Οι τρεις κυριότερες κατηγορίες μηχανικών που μπορούν να ασκήσουν το επάγγελμα του Τεχνικού Ασφαλείας είναι οι Χημικοί Μηχανικοί, οι Μηχανολόγοι Μηχανικοί και οι Πολιτικοί Μηχανικοί. Στις 3 σχολές Χημικών Μηχανικών (Αθήνα, Πάτρα, Θεσσαλονίκη), [22],[23],[24] και στις 5 σχολές Πολιτικών Μηχανικών (Αθήνα, Πάτρα, Θεσσαλονίκη, Θράκη, Θεσσαλία), [27],[28],[29],[30],[31], υπάρχει μόνο ένα μάθημα σχετικό με την Υγιεινή & Ασφάλεια στο πρόγραμμα σπουδών, ενώ στις 2 σχολές Μηχανολόγων Μηχανικών (Αθήνα, Θεσσαλονίκη), [25],[26] υπάρχουν δύο μαθήματα σχετικά με την Υγιεινή & Ασφάλεια. Αυτό συνεπάγεται έλλειψη στην επιμόρφωση των μελλοντικών Τεχνικών Ασφαλείας.

Αντίστοιχο φαινόμενο παρατηρείται και **στις Ιατρικές σχολές**, από τις οποίες προέρχονται οι Γιατροί Εργασίας. Από τις 7 σχολές Ιατρικής που υπάρχουν στη χώρα, μόνο σε 3 υπάρχει το αντίστοιχο μάθημα της Υγιεινής & Ασφάλειας το οποίο είναι η Ιατρική της Εργασίας. [32],[33],[34],[35],[36],[37],[38]. Συνεπώς δεν θα πρέπει να προκαλεί εντύπωση, το γεγονός ότι στην αγορά εργασίας, η ειδικότητα του Γιατρού Εργασίας παρουσιάζει αρκετές ελλείψεις σε καταρτισμένο προσωπικό. Σύμφωνα με την Ελληνική Νομοθεσία, για να ασκήσει κάποιος γιατρός καθήκοντα Γιατρού Εργασίας θα πρέπει οπωσδήποτε να έχει κάνει την ειδικότητα και σε αυτόν τομέα. Δεν επιτρέπονται γιατροί άλλης ειδικότητας (π.χ παθολόγοι). Όμως, επειδή οι γιατροί αυτοί είναι πολύ λίγοι, παρουσιάζεται πρόβλημα λόγω υπεραπασχόλησής τους. Αυτό, σε συνδυασμό με τα προηγούμενα που αναφέρθηκαν, δημιουργεί ένα φαινόμενο ντόμινο. Διότι, οι περισσότεροι άνθρωποι στην αγορά εργασίας δεν γνωρίζουν περί ΥΑΕ, αφού δεν παρέχεται η απαραίτητη γνώση στην εκπαίδευση. Αυτοί που κατέχουν την γνώση είναι λίγοι, επομένως υπάρχει έλλειψη από ικανό αριθμό Τεχνικών ασφαλείας και Γιατρών Εργασίας. Άρα η πολιτική ΥΑΕ δεν εφαρμόζεται σωστά στις

επιχειρήσεις, και συνεπώς οδηγούμαστε σε πολυάριθμα εργατικά ατυχήματα.

Παραθέτω ένα απόσπασμα από μια ομιλία του Μηχανικού Παραγωγής και Εργονόμου, Ηλία Μπανούτσου, που έγινε το 2005 στο συνέδριο του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΤΕΕ) με θέμα την Υγιεινή & Ασφάλεια στην εκπαίδευση.

"Στη χώρα μας παρουσιάζεται μεγάλη υστέρηση στον τομέα της πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου...τα θέματα ΑΥΕ δεν αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του κάθε γνωστικού αντικειμένου σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της ΤΕΕ. Τόσο οι τεχνικοί των ελεύθερων επαγγελμάτων (συνεργεία εγκαταστάσεων κλιματισμού, μεταλλικών κατασκευών, υδραυλικοί, κλπ) όσο και εκείνοι της βιοτεχνίας-βιομηχανίας, έχουν σε μεγάλο βαθμό άγνοια των μέτρων πρόληψης των κινδύνων κατά την εργασία τους. Συχνά μάλιστα συγχέουν τον επαγγελματισμό με την αναιτιολόγητη έκθεση στον κίνδυνο, ενώ υποτιμούν μέχρι και αρνούνται να χρησιμοποιήσουν τα μέτρα ατομικής προστασίας τους. Συνοπτικά, δεν διαθέτουν μια παιδεία πρόληψης των κινδύνων, με αποτέλεσμα να θέτουν σε κίνδυνο εκτός από τους εαυτούς τους, το προσωπικό που επιβλέπουν, τρίτους ακόμη και μέλη των οικογενειών τους". [39]

Στη χώρα μας, προκειμένου να προαχθεί η κουλτούρα ΥΑΕ, λειτουργεί από το 1991 το Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής & Ασφάλειας στην Εργασία (ΕΛΙΝΥΑΕ) [40] . Ο σκοπός της λειτουργίας του είναι κυρίως συμβουλευτικός (προς τις επιχειρήσεις, τους εργαζόμενους και οποιονδήποτε επιθυμεί να ενημερωθεί πάνω σε θέματα ΥΑΕ) αλλά και εκπαιδευτικός. Το ΕΛΙΝΥΑΕ διοργανώνει σεμινάρια για την καλύτερη κατάρτιση των μελλοντικών Τεχνικών Ασφαλείας, καθώς και άλλα σεμινάρια και ημερίδες που αφορούν στην αναγνώριση και την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων.

Μια άλλη πηγή πληροφόρησης για θέματα σχετικά με ΥΑΕ είναι το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης [12] στη διεύθυνση ΥΑΕ του οποίου μπορεί ο καθένας να απευθυνθεί και να ενημερωθεί για αντίστοιχα θέματα. Στη δράση του υπουργείου για την προώθηση της πολιτικής ΥΑΕ συμπεριλαμβάνονται σεμινάρια και ημερίδες καθώς και ενεργή συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Υγιεινής & Ασφάλειας στην Εργασία, που πραγματοποιείται κάθε χρόνο στις χώρες της Ευρώπης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

3.1 Ερωτηματολόγιο

Προκειμένου να διαπιστώσω την αντίληψη που έχουν οι Ελληνικές επιχειρήσεις σχετικά με την Υγιεινή & Ασφάλεια στην Εργασία, συνέταξα ένα ερωτηματολόγιο και το έστειλα σε αρκετές εταιρείες. Παρόλο που τόνισα ότι τα αποτελέσματα της έρευνάς που πραγματοποιώ θα παραμείνουν ανώνυμα, και παρόλο που επεσήμανα ότι μια τέτοια έρευνα μπορεί να έχει στο μέλλον σημαντικά οφέλη για τις ίδιες τις επιχειρήσεις, εφόσον θα αναδεικνύει τις ελλείψεις και τα προβλήματα στον τομέα της Υγιεινής & Ασφάλειας και θα προτείνει λύσεις, η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων δεν ήταν δεκτική στο να συμμετάσχει στην έρευνα μου.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι όσες εταιρείες δέχτηκαν να συμμετάσχουν στην έρευνα με συνεχάρησαν διότι πιστεύουν ότι μια τέτοια έρευνα θα μπορέσει να αναδείξει τις αδυναμίες που έχουν οι επιχειρήσεις, αλλά και τις δυσκολίες που προέρχονται από τη μεριά της πολιτείας και ίσως μπορέσει να βοηθήσει στην βελτίωση της κατάστασης.

Το ερωτηματολόγιο παρατίθεται ακολούθως.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

- 1) Σε ποια κατηγορία επικινδυνότητας και δραστηριότητας είναι η επιχείρηση κατά ΣΤΑΚΟΔ;
- 2) Πόσα άτομα απασχολούνται στην επιχείρηση;
- 3) Η επιχείρηση απασχολεί διοικητικό ή/και εργατικό προσωπικό;
- 4) Η επιχείρηση είχε χρησιμοποιήσει στο παρελθόν υπηρεσίες τεχνικού ασφαλείας ή/και γιατρού εργασίας;
- 5) Η επιχείρηση χρησιμοποιεί ως τεχνικό ασφαλείας υπάλληλό της, εξωτερικό συνεργάτη ή υπηρεσία ΕΞ.Υ.ΠΠ;
- 6) Ο εργοδότης γνωρίζει το νομικό πλαίσιο που διέπει τους εργαζόμενους όσον αφορά στις συνθήκες υγιεινής και ασφάλειάς τους;
- 7) Η επιχείρηση/εργοδότης κρίνει απαραίτητη την παρουσία τεχνικού ασφαλείας για το προσωπικό της/του;
- 8) Η επιχείρηση/εργοδότης θεωρούν ότι η υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία βοηθάει στην παραγωγικότητα και στη σχέση μεταξύ επιχείρησης και εργαζομένων εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα ένα σίγουρο και ασφαλές περιβάλλον εργασίας;
- 9) Υπάρχει στους χώρους εργασίας διαβούλευση των εργαζομένων με τον τεχνικό ασφαλείας και το γιατρό εργασίας;

- 10) Η επιχείρηση/εργοδότης φροντίζει ώστε οι εργαζόμενοι να έχουν τα απαραίτητα μέσα και μέτρα ασφαλείας για αποφυγή των κινδύνων ή όχι;
- 11) Η επιχείρηση/εργοδότης λαμβάνει γνώση των υποδείξεων του τεχνικού ασφαλείας-γιατρού εργασίας;
- 12) Στις υποδείξεις του τεχνικού ασφαλείας-γιατρού εργασίας η επιχείρηση/εργοδότης διαβουλεύεται με εκείνον και δρα άμεσα, με κάποιο περιθώριο χρόνου ή καθόλου;
- 13) Στους χώρους εργασίας (για επιχειρήσεις άνω των 50 ατόμων) υπάρχει οργανωμένο ιατρείο-εξεταστήριο για την επίβλεψη των συνθηκών υγείας των εργαζομένων από τον γιατρό εργασίας;
- 14) Εάν δεν υπήρχε η ισχύουσα νομοθεσία 1568/1985, η επιχείρηση θα μεριμνούσε για την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων της;
- 15) Η επιχείρηση/εργοδότης θα προτιμούσε να είναι ο τεχνικός ασφαλείας: i) υπάλληλος της εταιρείας, ii) εξωτερικός συνεργάτης, iii) ΕΞ.Υ.ΠΠ;
- 16) Η επιχείρηση/εργοδότης γνωρίζει τη σπουδαιότητα και την αναγκαιότητα της ύπαρξης μελέτης εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου (Μ.Ε.Ε.Κ);
- 17) Έχει οριστεί από την επιχείρηση/εργοδότη υπεύθυνο άτομο το οποίο θα εκπροσωπεί την επιχείρηση και τους εργαζόμενους και θα διαβουλεύεται με τον τεχνικό ασφαλείας και τον γιατρό εργασίας;

- 18) Γνωρίζει η επιχείρηση/εργοδότης ότι οι υπηρεσίες του τεχνικού ασφαλείας-γιατρού εργασίας εκτός της υποχρέωσης είναι και συνθήκη κοινωνικής ευαισθησίας για το προσωπικό που απασχολεί;
- 19) Γνωρίζει η επιχείρηση/εργοδότης ότι η ύπαρξη υγιεινής και ασφάλειας στην επιχείρηση είναι αναγκαία προϋπόθεση για την πιστοποίηση ποιότητας ISO;
- 20) Δέχτηκε ποτέ η επιχείρηση επίσκεψη από την επιθεώρηση εργασίας:

- A) Ποτέ
- B) Ελάχιστες φορές
- Γ) Μερικές φορές
- Δ) Συχνά

- 21) Επικοινωνήσατε ποτέ με την επιθεώρηση εργασίας;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Αν ναι, για ποιόν λόγο;

- A) Θέματα ασφάλειας
- B) Θέματα υγείας
- Γ) Θεσμικά θέματα
- Δ) Θέματα νομοθεσίας
- E) Άλλος λόγος

22) Με ποιον τρόπο θα προτιμούσατε να ενημερωθείτε για τους επαγγελματικούς κινδύνους στο χώρο σας;

A) Έντυπο υλικό

B) Σεμινάριο

Γ) Ομιλία, Ημερίδα

Δ) MME

23) Υπάρχει κουτί πρώτων βοηθειών;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

24) Υπάρχει καταρτισμένο σχέδιο έκτακτης ανάγκης για περιπτώσεις σεισμού, πυρκαγιάς;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

25) Αναφέρετε πόσο σημαντικούς θεωρείτε τους παρακάτω κινδύνους στην επιχείρησή σας:

- Θόρυβος:
- α) Ασήμαντος
 - β) Λίγος
 - γ) Μέτριος
 - δ) Αρκετός
 - ε) Πολύ υψηλός

Χειρωνακτική διακίνηση φορτίων:

- α) Ασήμαντος
- β) Λίγος
- γ) Μέτριος
- δ) Αρκετός
- ε) Πολύ υψηλός

Χρήση H/Y:

- α) Ασήμαντος
- β) Λίγος
- γ) Μέτριος
- δ) Αρκετός
- ε) Πολύ υψηλός

3.2 Παρουσίαση αποτελεσμάτων έρευνας

Πίνακας 16. Παρουσίαση αποτελεσμάτων έρευνας

	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ		
A/A Ερώτησης	A	B	Γ
1	11	50	64
2	>50	>50	<50
3	Εργατικό και Διοικητικό	Εργατικό και Διοικητικό	Διοικητικό
4	ΝΑΙ: 11 ΟΧΙ: -	ΝΑΙ: 45 ΟΧΙ: 5	ΝΑΙ: 26 ΟΧΙ: 38
5	Υπάλληλος: 2 ΕΞ.Υ.ΠΠ: 9 Εξωτ.Συνεργ.: -	Υπάλληλος: 6 ΕΞ.Υ.ΠΠ: 44 Εξωτ.Συνεργ.: -	Υπάλληλος: 26 ΕΞ.Υ.ΠΠ: 38 Εξωτ.Συνεργ.: -
6	ΝΑΙ: 9 ΟΧΙ: 2	ΝΑΙ: 30 ΟΧΙ: 20	ΝΑΙ: 22 ΟΧΙ: 42
7	ΝΑΙ: 10 ΟΧΙ: 1	ΝΑΙ: 30 ΟΧΙ: 20	ΝΑΙ: 19 ΟΧΙ: 45
8	ΝΑΙ: 10 ΟΧΙ: 1	ΝΑΙ: 30 ΟΧΙ: 20	ΝΑΙ: 19 ΟΧΙ: 45
9	ΝΑΙ: 10 ΟΧΙ: 1	ΝΑΙ: 34 ΟΧΙ: 16	ΝΑΙ: 21 ΟΧΙ: 43
10	ΝΑΙ: 10 ΟΧΙ: 1	ΝΑΙ: 25 ΟΧΙ: 25	ΝΑΙ: 16 ΟΧΙ: 48

11	ΝΑΙ: 11 ΟΧΙ: -	ΝΑΙ: 50 ΟΧΙ: -	ΝΑΙ: 64 ΟΧΙ: -
12	Άμεσα: 9 Με περιθώριο χρόνου: 2 Καθόλου: -	Άμεσα: 30 Με περιθώριο χρόνου: 20 Καθόλου: -	Άμεσα: 29 Με περιθώριο χρόνου: 35 Καθόλου: -
13	ΝΑΙ: 2 ΟΧΙ: 9	ΝΑΙ: 9 ΟΧΙ: 41	-
14	ΝΑΙ: 11 ΟΧΙ: -	ΝΑΙ: 10 ΟΧΙ: 40	ΝΑΙ: 2 ΟΧΙ: 62
15	Υπάλληλος: 3 ΕΞ.Υ.ΠΠ: 8 Εξωτ.Συνεργ.: -	Υπάλληλος: - ΕΞ.Υ.ΠΠ: 50 Εξωτ.Συνεργ.: -	Υπάλληλος: - ΕΞ.Υ.ΠΠ: 38 Εξωτ.Συνεργ.: 26
16	ΝΑΙ: 7 ΟΧΙ: 4	ΝΑΙ: 10 ΟΧΙ: 40	ΝΑΙ: 7 ΟΧΙ: 57
17	ΝΑΙ: 11 ΟΧΙ: -	ΝΑΙ: 50 ΟΧΙ: -	ΝΑΙ: 64 ΟΧΙ: -
18	ΝΑΙ: 9 ΟΧΙ: 2	ΝΑΙ: 30 ΟΧΙ: 20	ΝΑΙ: 32 ΟΧΙ: 32
19	ΝΑΙ: 7 ΟΧΙ: 4	ΝΑΙ: 30 ΟΧΙ: 20	ΝΑΙ: 32 ΟΧΙ: 32
20	Ποτέ: Ελάχιστες φορές: Μερικές φορές: 11 Συχνά:	Ποτέ: Ελάχιστες φορές: 50 Μερικές φορές: Συχνά:	Ποτέ: 60 Ελάχιστες φορές: 4 Μερικές φορές: Συχνά:

21	ΝΑΙ: 5 Θεσμικά θέματα, νομοθεσία, ατυχήματα	ΝΑΙ:25 Θεσμικά θέματα, νομοθεσία, ατυχήματα	ΝΑΙ:32 Θεσμικά θέματα, νομοθεσία, ατυχήματα
22	Έντυπο υλικό: - Σεμινάριο: - Ομιλία, Ημερίδα: 11 ΜΜΕ: -	Έντυπο υλικό: - Σεμινάριο: 50 Ομιλία, Ημερίδα: - ΜΜΕ: -	Έντυπο υλικό: 64 Σεμινάριο: - Ομιλία, Ημερίδα: - ΜΜΕ: -
23	ΝΑΙ: 11 ΟΧΙ: -	ΝΑΙ: 35 ΟΧΙ: 15	ΝΑΙ: 32 ΟΧΙ: 32
24	ΝΑΙ: 11 ΟΧΙ: -	ΝΑΙ: 35 ΟΧΙ: 15	ΝΑΙ: 32 ΟΧΙ: 32
25	<u>Θόρυβος:</u> Αρκετά σημαντικός: 10 Μέτριος: 1 <u>Χειρονακτική</u> <u>διακίνηση φορτίων:</u> Αρκετά σημαντικός: 10 Μέτριος: 1 <u>Χρήση Η/Υ</u> Λίγο σημαντικός: 11	<u>Θόρυβος:</u> Αρκετά σημαντικός: 5 Μέτριος: 45 <u>Χειρονακτική</u> <u>διακίνηση φορτίων:</u> Αρκετά σημαντικός: 5 Μέτριος: 45 <u>Χρήση Η/Υ</u> Λίγο σημαντικός: 50	<u>Θόρυβος:</u> Αρκετά σημαντικός: 10 Μέτριος: 1 <u>Χειρονακτική</u> <u>διακίνηση φορτίων:</u> Λίγο σημαντικός: 60 Μέτριος: 4 <u>Χρήσης Η/Υ</u> Λίγο σημαντικός: 64

3.3 Ανάλυση αποτελεσμάτων έρευνας

- Στην έρευνα δέχθηκαν πρόθυμα να συμμετάσχουν 125 επιχειρήσεις. Από αυτές τις επιχειρήσεις στην Α κατηγορία επικινδυνότητας (κατά ΣΤΑΚΟΔ) [41] ανήκαν οι 11, στην Β οι 50 και στην Γ οι 64.
- Οι επιχειρήσεις των Α και Β κατηγοριών όλες απασχολούν πάνω από 50 άτομα προσωπικό το οποίο είναι και διοικητικό και εργατικό. Οι επιχειρήσεις της Γ κατηγορίας απασχολούν όλες κάτω από 50 άτομα προσωπικό το οποίο είναι μόνο διοικητικό.
- Υπηρεσίες Τεχνικού Ασφαλείας/Γιατρού Εργασίας έχουν χρησιμοποιήσει στο παρελθόν όλες οι επιχειρήσεις της Α κατηγορίας, το 90% της Β κατηγορίας και μόλις το 40,6% της Γ κατηγορίας.
- Σχετικά με το αν η επιχείρηση χρησιμοποιεί ως τεχνικό ασφαλείας υπάλληλό της, εξωτερικό συνεργάτη ή υπηρεσία ΕΞ.Υ.ΠΠ (Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης) προέκυψαν τα εξής: οι επιχειρήσεις Α κατηγορίας χρησιμοποιούν κατά 18,1% δικό τους τεχνικό ασφαλείας και κατά 81,9% χρησιμοποιούν ΕΞ.Υ.ΠΠ. Οι επιχειρήσεις Β κατηγορίας χρησιμοποιούν κατά 12% δικό τους τεχνικό ασφαλείας και κατά 88% ΕΞ.Υ.ΠΠ. Οι επιχειρήσεις Γ κατηγορίας χρησιμοποιούν κατά 40,6% δικό τους και κατά 59,4% ΕΞ.Υ.ΠΠ.
- Παρατηρήθηκε ότι το νομικό πλαίσιο που διέπει τους εργαζόμενους όσον αφορά στις συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας το γνωρίζουν το 81,8% των εργοδοτών των επιχειρήσεων Α κατηγορίας, το 60% στις Β κατηγορίας και μόλις το 34,3% στις Γ κατηγορίας.
- Όσον αφορά στο αν η παρουσία του τεχνικού ασφαλείας κρίνεται απαραίτητη, θετικά απάντησε το 90,9% των επιχειρήσεων της Α κατηγορίας, το 60% αυτών της Β και μόλις το 29,6% αυτών της Γ.
- Ίδια ποσοστά προέκυψαν και στην ερώτηση αν οι επιχειρήσεις θεωρούν ότι η υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία βοηθάει στην παραγωγικότητα και στη σχέση μεταξύ επιχείρησης και εργαζομένων, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα ένα σίγουρο και ασφαλές περιβάλλον εργασίας.

- Το 90,9% των επιχειρήσεων Α κατηγορίας απάντησαν ότι υπάρχει στους χώρους εργασίας διαβούλευση των εργαζομένων με τον τεχνικό ασφαλείας και τον γιατρό εργασίας. Τα ποσοστά για τις κατηγορίες Β και Γ είναι 68% και 32,8% αντίστοιχα.
- Σχετικά με το αν η επιχείρηση/εργοδότης φροντίζει ώστε οι εργαζόμενοι να έχουν τα απαραίτητα μέσα και μέτρα ασφάλειας για αποφυγή των κινδύνων, θετικά απάντησε το 90,9% των επιχειρήσεων Α κατηγορίας, το 50% της Β και το 25% της Γ.
- Παρόλο που όλες οι επιχειρήσεις λαμβάνουν γνώση των υποδείξεων του τεχνικού ασφαλείας και του γιατρού εργασίας (ο εργοδότης είναι υποχρεωμένος να βάζει την υπογραφή του στο τετράδιο υποδείξεων σύμφωνα με το ισχύον Π.Δ 17/96), μόνο το 81,8% των επιχειρήσεων Α κατηγορίας, το 60% της Β και το 45,3% της Γ δρουν άμεσα προς συμμόρφωση.
- Μόλις το 18,1% των επιχειρήσεων Α κατηγορίας και το 21,9% αυτών της Β κατηγορίας διαθέτουν οργανωμένο ιατρείο-εξεταστήριο για την επίβλεψη των συνθηκών υγείας των εργαζομένων από τον γιατρό εργασίας.
- Αν δεν υπήρχε η ισχύουσα νομοθεσία (ν.1568/1985), οι επιχειρήσεις της Α κατηγορίας θα μεριμνούσαν όλες για την υγιεινή και την ασφάλεια των εργαζομένων, από τις επιχειρήσεις Β κατηγορίας μόνο το 20% ενώ από αυτές της Γ κατηγορίας μόλις το 3,1%
- Σχετικά με το αν η επιχείρηση/εργοδότης θα προτιμούσε ο τεχνικός ασφαλείας να είναι υπάλληλος της εταιρείας, εξωτερικός συνεργάτης ή ΕΞ.Υ.ΠΠ, η έρευνα έδειξε τα εξής: Οι επιχειρήσεις της Α κατηγορίας προτιμούν κατά 27,2% υπάλληλο της εταιρείας και κατά 72,8% ΕΞ.Υ.ΠΠ. Εκείνες της Β κατηγορίας προτιμούν 100% ΕΞ.Υ.ΠΠ, ενώ εκείνες της Γ κατηγορίας προτιμούν κατά 40,7% εξωτερικό συνεργάτη και κατά 59,3% ΕΞ.Υ.ΠΠ
- Όσον αφορά στη Μελέτη Εκτίμησης Επαγγελματικού Κινδύνου (Μ.Ε.Ε.Κ), 63,6% των επιχειρήσεων Α κατηγορίας, 20% της Β κατηγορίας και 10,9% της Γ κατηγορίας γνωρίζουν την αναγκαιότητα ύπαρξής της.

- Σε όλες τις επιχειρήσεις έχει οριστεί υπεύθυνο άτομο το οποίο θα εκπροσωπεί την επιχείρηση και τους εργαζόμενους και θα διαβουλεύεται με τον τεχνικό ασφαλείας και τον γιατρό εργασίας.
- Στην ερώτηση για το αν η επιχείρηση/εργοδότης γνωρίζει ότι οι υπηρεσίες τεχνικού ασφαλείας-γιατρού εργασίας εκτός από υποχρέωση είναι και συνθήκη κοινωνικής ευαισθησίας για το προσωπικό που απασχολεί, θετικά απάντησε το 81,8% των επιχειρήσεων Α κατηγορίας, το 60% της Β και το 50% της Γ.
- 63,6% των επιχειρήσεων Α κατηγορίας, 60% της Β και 50% της Γ γνωρίζουν ότι η ύπαρξη πολιτικής υγιεινής και ασφάλειας στην επιχείρηση είναι αναγκαία προϋπόθεση για την πιστοποίηση ποιότητας ISO.
- Οι επιχειρήσεις Α κατηγορίας δήλωσαν όλες ότι έχουν δεχτεί επίσκεψη από την επιθεώρηση εργασίας ‘μερικές φορές’, οι επιχειρήσεις της Β κατηγορίας όλες ελάχιστες φορές, ενώ αυτές της Γ κατηγορίας δήλωσαν κατά την συντριπτική τους πλειοψηφία ότι δεν έχουν δεχτεί ποτέ επίσκεψη από την επιθεώρηση εργασίας.
- Περίπου οι μισές επιχειρήσεις έχουν έλθει έστω και μια φορά σε επικοινωνία με την επιθεώρηση εργασίας, προκειμένου να ενημερωθούν για θεσμικά θέματα, για θέματα νομοθεσίας και για θέματα ατυχημάτων.
- Οι επιχειρήσεις Α κατηγορίας θα προτιμούσαν να ενημερωθούν για τους επαγγελματικούς κινδύνους στο χώρο τους μέσω ομιλίας/ημερίδας, εκείνες της Β κατηγορίας θα προτιμούσαν να ενημερωθούν με σεμινάριο, ενώ εκείνες της Γ θα προτιμούσαν να ενημερωθούν με παροχή έντυπου υλικού.
- Κουτί πρώτων βοηθειών υπάρχει σε όλες τις επιχειρήσεις Α κατηγορίας, στο 70% της Β κατηγορίας και στο 50% της Γ.
- Τα ίδια ποσοστά προκύπτουν για το εάν υπάρχει καταρτισμένο σχέδιο έκτακτης ανάγκης για περιπτώσεις σεισμού και πυρκαγιάς.
- Όσον αφορά στον κίνδυνο του θορύβου, και στον κίνδυνο της χειρωνακτικής διακίνησης φορτίων, κατά την πλειοψηφία τους, οι επιχειρήσεις της Α κατηγορίας απάντησαν ότι τον θεωρούν ‘αρκετά σημαντικό’, εκείνες της Β κατηγορίας ‘Μέτριο’ και

εκείνες της Γ κατηγορίας ‘Λίγο σημαντικό’. Όσον αφορά στον κίνδυνο χρήσης Η/Υ όλες οι επιχειρήσεις απάντησαν ότι τη θεωρούν ως ‘Λίγο σημαντικό’.

3.4 Συμπεράσματα έρευνας

Παρόλο που το δείγμα είναι μικρό, μπορούν να εξαχθούν κάποια χρήσιμα συμπεράσματα.

Φαίνεται εξ αρχής ότι οι επιχειρήσεις που ανήκουν στην Γ κατηγορία επικινδυνότητας δεν δίνουν την πρέπουσα σημασία σε ό,τι αφορά στην υγιεινή και ασφάλεια. Στο παρελθόν, μόλις το 40% αυτών των επιχειρήσεων είχαν χρησιμοποιήσει υπηρεσίες τεχνικού ασφαλείας/γιατρού εργασίας. Και πρέπει να σημειωθεί ότι η πλειοψηφία των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στη χώρα ανήκουν στην Γ κατηγορία επικινδυνότητας.

Ενδεικτικό της άποψης ότι οι ΕΞ.Υ.ΠΠ ανταποκρίνονται σε μεγάλο βαθμό στο έργο που καλούνται να επιτελέσουν, είναι το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις όλων των κατηγοριών, προτιμούν να χρησιμοποιήσουν ΕΞ.Υ.ΠΠ για την εφαρμογή πολιτικής υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο τους παρά εσωτερικό ή εξωτερικό συνεργάτη. Αυτό συμβαίνει διότι οι ΕΞ.Υ.ΠΠ διαθέτουν τόσο την τεχνογνωσία, την εμπειρία και την κατάλληλη εκπαίδευση των τεχνικών ασφαλείας και των γιατρών εργασίας, όσο και τον απαραίτητο εξοπλισμό μετρήσεων φυσικών/χημικών/βιολογικών παραγόντων στο εργασιακό περιβάλλον καθώς και τον απαραίτητο διαγνωστικό εξοπλισμό του γιατρού εργασίας. Βέβαια, το ποσοστό των επιχειρήσεων Γ κατηγορίας που προτιμούν εξωτερικό συνεργάτη είναι αρκετά αυξημένο σε σχέση με το αντίστοιχο των επιχειρήσεων των άλλων δύο κατηγοριών, αυτό όμως είναι λογικό αν αναλογιστεί κανείς ότι αυτές οι επιχειρήσεις δεν διαθέτουν αρκετά κονδύλια για να δαπανήσουν για την υγιεινή και ασφάλεια και συνεπώς βολεύει περισσότερο η χρήση υπηρεσιών εξωτερικού συνεργάτη, ο οποίος είναι και πιο 'οικονομικός' σε σχέση με τις ΕΞ.Υ.ΠΠ.

Αξιοσημείωτο είναι ότι μόνο ένα αρκετά μικρό ποσοστό των εργοδοτών των επιχειρήσεων Γ κατηγορίας έχουν γνώση του νομικού πλαισίου που διέπει τους εργαζόμενους όσον αφορά στις συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο εργασίας. Βέβαια, και τα αντίστοιχα ποσοστά των άλλων δύο κατηγοριών δεν είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικά και το γεγονός αυτό θα πρέπει να προκαλεί ανησυχία και προβληματισμό.

Εξίσου ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι μόνο ένα μικρό ποσοστό των επιχειρήσεων Γ κατηγορίας κρίνει απαραίτητη την παρουσία τεχνικού ασφαλείας, ενώ ελαφρώς καλύτερη, αλλά και πάλι όχι επαρκής, είναι η κατάσταση στις επιχειρήσεις Β κατηγορίας. Το πλέον

ανησυχητικό βέβαια είναι το γεγονός ότι αν δεν υπήρχε η ισχύουσα νομοθεσία η πλειοψηφία των επιχειρήσεων Β και Γ κατηγορίας δεν θα μεριμνούσαν για την εφαρμογή πολιτικής υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο τους. Φαίνεται πάντως ότι οι επιχειρήσεις Α κατηγορίας γνωρίζουν την αναγκαιότητα ύπαρξης σωστής πολιτικής υγιεινής και ασφάλειας, πιθανώς λόγω της φύσης των εργασιών που πραγματοποιούνται σε αυτές.

Φαίνεται ότι η πλειοψηφία των επιχειρήσεων έχει άγνοια του γεγονότος ότι μια σωστή πολιτική υγιεινής και ασφάλειας βοηθάει άμεσα και αρκετά στην παραγωγικότητα των εργαζομένων.

Στις επιχειρήσεις που ανήκουν στις κατηγορίες Β και Γ δεν υπάρχει επαρκής διαβούλευση μεταξύ τεχνικού ασφαλείας/γιατρού εργασίας και εργαζομένων. Αυτό βέβαια μπορεί να οφείλεται είτε στο ότι οι εργαζόμενοι δεν έχουν επίγνωση των κινδύνων που τους περιβάλλουν, οπότε και δεν ενδιαφέρονται άμεσα να ενημερωθούν από τον τεχνικό/γιατρό, είτε στο ότι ο ίδιος ο τεχνικός/γιατρός δεν δίνει σημασία στην ενημέρωση των εργαζομένων.

Επίσης οι επιχειρήσεις χαμηλής επικινδυνότητας, κατά ένα μεγάλο ποσοστό, δεν μεριμνούν για την παροχή Μέσων Ατομικής Προστασίας (Μ.Α.Π) στους εργαζομένους τους.

Οι επιχειρήσεις αυτές επιπλέον, δεν συμμορφώνονται άμεσα προς τις υποδείξεις του τεχνικού ασφαλείας/γιατρού εργασίας παρά μόνο μετά από κάποιο χρονικό διάστημα, το οποίο ενδέχεται να είναι μεγάλο.

Το γεγονός ότι μόνο το 17% των επιχειρήσεων που απασχολούν περισσότερα από 50 άτομα (επιχειρήσεις Α και Β κατηγορίας) διαθέτουν οργανωμένο ιατρείο-εξεταστήριο στο χώρο τους, δυσχεραίνει τόσο την εξυπηρέτηση των εργαζομένων, διότι αναγκάζονται να πηγαίνουν στο ιατρείο του εκάστοτε γιατρού εργασίας και δεν μπορούν έτσι να έχουν άμεση εποπτεία της υγείας τους, όσο και την ίδια την επιχείρηση, διότι πρέπει να χορηγεί άδεια στους εργαζομένους και επομένως μειώνονται οι παραγωγικές ώρες εργασίας.

Εξίσου αξιοσημείωτο, είναι το γεγονός ότι μόνο ένα μικρό ποσοστό των επιχειρήσεων όλων των κατηγοριών επικινδυνότητας γνωρίζει ότι η ύπαρξη γραπτής Μελέτης Εκτίμησης Επαγγελματικού Κινδύνου (Μ.Ε.Ε.Κ) είναι απαραίτητη, παρόλο που κάθε επιχείρηση είναι υποχρεωμένη σύμφωνα με το νόμο να τη διαθέτει. Αυτό δηλώνει άγνοια νόμου.

Ενθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι οι όλες επιχειρήσεις, εφόσον έχουν αποδεχθεί το στάδιο του ότι είναι υποχρεωμένες να διαθέτουν τεχνικό ασφαλείας και γιατρό εργασίας, έχουν ορίσει κάποιον υπεύθυνο ο οποίος θα διαβουλεύεται με τον τεχνικό/γιατρό.

Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων Β και Γ κατηγορίας, δεν φαίνεται να συνειδητοποιούν ότι η ύπαρξη πολιτικής υγιεινής και ασφάλειας στην επιχείρηση εκτός από υποχρέωση είναι και συνθήκη κοινωνικής ευαισθησίας για το προσωπικό που απασχολούν. Δεν διαθέτουν δηλαδή την λεγόμενη ‘Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη’ παράγοντα που είναι απαραίτητος για τη βιωσιμότητα της επιχείρησης.

Μόνο οι μισές περίπου επιχειρήσεις, όλων των κατηγοριών, γνωρίζουν εκ των προτέρων ότι η ύπαρξη πολιτικής υγιεινής και ασφάλειας είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την πιστοποίηση ποιότητας ISO. Στις υπόλοιπες, αυτό γίνεται αντιληπτό μόνο όταν αρχίσουν να πραγματοποιούν εργασίες και διαβουλεύσεις, ώστε να λάβουν την πιστοποίηση αυτή.

Όπως φάνηκε και προηγουμένως, στον τομέα που αναπτύξαμε τη δράση του Σ.ΕΠ.Ε, η πλειοψηφία των επιχειρήσεων δεν έχει δεχτεί έλεγχο ούτε μια φορά.

Διαφαίνεται, ότι οι επιχειρήσεις ναι μεν βρίσκονται σε επαφή με την Επιθεώρηση Εργασίας και την συμβουλευονται για εργασιακά ζητήματα, όμως ακόμα η κατάσταση είναι σε πρώιμο στάδιο. Είναι προφανές ότι μέσα από αυτή την αλληλεπίδραση και οι δύο πλευρές αποκομίζουν θετικά στοιχεία και εμπειρίες και ταυτόχρονα αναβαθμίζουν το ρόλο τους.

Χρήζει προσοχής το γεγονός ότι στις επιχειρήσεις Β και Γ κατηγορίας επικινδυνότητας παρατηρείται έλλειψη στην ύπαρξη οργανωμένου φαρμακείου για την άμεση αντιμετώπιση τραυματισμών και άλλων έκτακτων καταστάσεων. Της ίδιας προσοχής χρήζει το γεγονός ότι αρκετές από αυτές τις επιχειρήσεις δε διαθέτουν καταρτισμένο σχέδιο έκτακτης ανάγκης για περιπτώσεις σεισμού και πυρκαγιάς, το οποίο θα μπορούσε να αποτρέψει από μικρούς τραυματισμούς μέχρι απώλειες ζωής.

Τέλος, θα πρέπει να μας προβληματίσει το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις ναι μεν αναγνωρίζουν τον θόρυβο, τη χειρωνακτική διακίνηση φορτίων και τη χρήση Η/Υ από ‘Λίγο Σημαντικούς’ έως ‘Αρκετά Σημαντικούς’, όμως στην πραγματικότητα, αυτοί οι κίνδυνοι

είναι ‘Πολύ Σημαντικοί’ και θα πρέπει αυτό να γίνει απόλυτα κατανοητό στους εργαζόμενους, προκειμένου να αποφευχθούν βλάβες στην υγεία τους οι οποίες μπορεί να είναι αρκετά σοβαρές και μόνιμες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

4.1 Προτάσεις – Ιδέες

Ολοκληρώνοντας την έρευνα μου, θα παραθέσω κάποιες ιδέες και προτάσεις, οι οποίες πιστεύω ότι θα βοηθήσουν στην καλύτερη προώθηση της κουλτούρας της Υγιεινής & Ασφάλειας στην Εργασία τόσο στην εκπαίδευση όσο και μέσα στις επιχειρήσεις και ευελπιστώντας ότι θα βοηθήσουν μελλοντικά στην μείωση των εργατικών ατυχημάτων. Κάποιες από τις προτάσεις μπορεί να φανούν αρκετά φιλόδοξες, όμως η επιδίωξη μου έγκειται στο να είναι αυτές οι προτάσεις ρεαλιστικές και εφικτές.

A) Προτάσεις που αφορούν στην πρωτοβάθμια και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση:

- Ενημέρωση των μαθητών για θέματα ΥΑΕ μέσα από ενημερωτικό υλικό (φυλλάδια, διαδραστικά μέσα κ.α) και με την οργάνωση ομιλιών για τέτοιου είδους θέματα.
- Πιθανή εισαγωγή κάποιου μαθήματος στο εκπαιδευτικό σύστημα το οποίο θα φέρνει τους μαθητές σε μία πρώτη επαφή με τις απλές και βασικές έννοιες των θεμάτων ΥΑΕ.
- Προσπάθεια καλλιέργειας κουλτούρας ΥΑΕ η οποία, αν γίνει βίωμα στους μαθητές, θα τους συνοδεύει σε όλη τους τη ζωή.

B) Προτάσεις που αφορούν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση:

- Εισαγωγή ικανοποιητικού αριθμού μαθημάτων που αφορούν στην ΥΑΕ.
- Ανάγκη να πειστούν οι καθηγητές για τη σημασία της εκπαίδευσης σε θέματα ΥΑΕ.
- Παροχή κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού σχετικού με θέματα ΥΑΕ.
- Εισαγωγή μεθόδων πρακτικής, ενεργού μάθησης για την ΥΑΕ.
- Χρήση πραγματικών παραδειγμάτων σχετικά με την εφαρμογή και τη μη εφαρμογή πολιτικής ΥΑΕ.
- Αξιοποίηση της ανάγκης παροχής οδηγιών ασφαλείας κατά την πρακτική άσκηση, ως μέσο μετάδοσης στους φοιτητές του μηνύματος μιας ευρύτερης νοοτροπίας (κουλτούρας) πρόληψης.

- Χρήση ηλεκτρονικής μάθησης και πόρων για την υποστήριξη και τη συμπλήρωση της διδασκαλίας σε αίθουσες.
- Προαγωγή και διευκόλυνση μιας σφαιρικής πανεπιστημιακής προσέγγισης για την ΥΑΕ, η οποία να συνδυάζει την εκπαίδευση για την ΥΑΕ και τους κινδύνους με τη δημιουργία ενός ασφαλούς και υγιούς εργασιακού/εκπαιδευτικού περιβάλλοντος για όλο το προσωπικό και τους φοιτητές και η οποία προϋποθέτει την ενεργό συμμετοχή του προσωπικού και των φοιτητών στη διαδικασία αυτή, συνδυάζοντας τη διαχείριση της ΥΑΕ για την πρόληψη των κινδύνων με την αύξηση της ευαισθητοποίησης και την ανάπτυξη γνώσεων και ικανοτήτων.

Γ) Προτάσεις που αφορούν στις επιχειρήσεις:

Η ΥΑΕ αντιμετωπίζεται με πολλούς και διάφορους τρόπους από τις επιχειρήσεις. Ορισμένες έχουν ελάχιστη εμπειρία στον τομέα της ΥΑΕ και απλώς αντιμετωπίζουν τα εργατικά ατυχήματα, τις επαγγελματικές ασθένειες και τις συχνές απουσίες όταν προκύπτουν, ενώ άλλες προσπαθούν να διαχειριστούν την ΥΑΕ συστηματικότερα και μάλιστα δρώντας προληπτικά.

Παραθέτω μερικές προτάσεις:

- Κατανόηση ότι η ύπαρξη πολιτικής ΥΑΕ, πέρα από ‘τυπική’ νομική υποχρέωση, υποδηλώνει την αίσθηση κοινωνικής και εταιρικής ευθύνης της επιχείρησης, γεγονός το οποίο πέρα από το ότι λειτουργεί θετικά στην εικόνα της επιχείρησης στην αγορά εργασίας, έχει και πολλαπλά οφέλη για εκείνη, όπως αύξηση της παραγωγικότητας και βιωσιμότητα.
- Ενσωμάτωση των αρχών ΥΑΕ στη διοίκηση των επιχειρήσεων. Η ανάπτυξη πολιτικής ΥΑΕ πρέπει να αντιμετωπιστεί ως μέρος της συνολικής δομής διαχείρισης και όχι ως ξεχωριστή επιχειρησιακή διαδικασία.

Δ) Προτάσεις που αφορούν στην Πολιτεία:

- Παροχή των απαραίτητων υποδομών στο Σ.ΕΠ.Ε ώστε να μπορεί να πραγματοποιεί επαρκείς ελέγχους οι οποίοι μέσα από την ταυτόχρονη επιβολή αυστηρότερων κυρώσεων θα οδηγήσουν τις επιχειρήσεις σε 'αναγκαστική' συμμόρφωση ως προς την εργατική νομοθεσία.
- Χρηματοδότηση εκπαιδευτικών ιδρυμάτων για ανάπτυξη τομέων και ενσωμάτωση προγραμμάτων ΥΑΕ.
- Συχνότερη οργάνωση ημερίδων/σεμιναρίων για θέματα ΥΑΕ.
- Προσπάθεια ενημέρωσης του κοινωνικού συνόλου για θέματα ΥΑΕ με τη βοήθεια των μέσων μαζικής ενημέρωσης.
- Παροχή οικονομικών κινήτρων στις επιχειρήσεις για σωστότερη εφαρμογή πολιτικής ΥΑΕ.

4.2 Γενικά Συμπεράσματα

Η χώρα μας βρίσκεται σε αρκετά δυσχερή θέση όσον αφορά στα θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα. Τα αίτια στα οποία οφείλεται αυτή η κατάσταση είναι όπως φαίνεται, αφ' ενός η έλλειψη νοοτροπίας (κουλτούρας) σχετικής με Υγιεινή & Ασφάλεια - τόσο από τη μεριά των εργαζόμενων (απλών ατόμων) όσο και από αυτή των εργοδοτών (επιχειρήσεων) - και αφ' ετέρου η έλλειψη επαρκούς ελέγχου από την μεριά της Πολιτείας. Είναι προφανές ότι τα προβλήματα αυτά χρήζουν άμεσων και δραστικών λύσεων. Αυτό μπορεί να γίνει με την εφαρμογή μεθόδων πρόληψης, οι οποίες βέβαια προϋποθέτουν την ύπαρξη και τη σωστή εφαρμογή πολιτικής Υγιεινής & Ασφάλειας. Είναι λοιπόν στο χέρι όλων μας να συμβάλλουμε στη μείωση των εργατικών ατυχημάτων.

Βιβλιογραφία

1. Ρήγας,Φ, Βιομηχανική Ασφάλεια, Αθήνα 2005.
2. http://www.europarl.europa.eu/factsheets/4_8_5_el.htm
3. <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1989:183:0001:0008:EL:PDF>
4. http://www.elinyae.gr/el/category_details.jsp?cat_id=311
5. Φύλλο Εφημερίδος Της Κυβερνήσεως, Τεύχος Πρώτο, Αρ.Φύλλου 84, 2 Ιουνίου 2010 ‘Κώδικας νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων’.
6. <http://www.enetosh.net>
7. <http://www.iosh.co.uk/>
8. <http://www.britsafe.org>
9. <http://www.nebosh.org.uk>
10. <http://osha.europa.eu/en/front-page>
11. <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>
12. <http://www.ypakp.gr/>
13. http://www.enetosh.net/files/97/Kuhlig_EN.pdf
14. http://www.enetosh.net/files/97/Giuli_Bracaletti_EN.pdf
15. http://www.enetosh.net/files/97/Cirillo_Petraccone_EN.pdf
16. http://www.iosh.co.uk/groups/education_group.aspx
17. http://www.iosh.co.uk/information_and_resources/policy_and_consultation/policies/education_and_training.aspx
18. <http://www.britsafe.org/about-us/more-about-us.aspx>
19. http://www.hse.gov.uk/research/hsl_pdf/2005/hsl0524.pdf
20. <http://www.hse.gov.uk/research/rrpdf/rr317.pdf>
21. Factsheet No.91 του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (OSHA).
22. <http://acadinfo.central.ntua.gr/gram/anakoin.nsf/d0d9304ae8de9da9c2256f1c003fb0ba/d07ca3c6bf25f05dc2257731003d01f0?OpenDocument>
23. <http://www.chemeng.upatras.gr/site-gr/site/index.php?cid=7>
24. http://www.cheng.auth.gr/jm/images/curic/2010-11_courses.pdf
25. http://www.mech.ntua.gr/gr/studies/ugrads/studyguide/ME_GR_2010_2011.pdf
26. <http://www.meng.auth.gr/el/education/curriculum.html>
27. <http://www.civil.ntua.gr/courses/>
28. <http://www.civil.upatras.gr/el/ProptixiakhEkpaideysh/Mathimata/AEtos/>
29. http://www.civil.auth.gr/images/stories/Odigos_Spoudon/osp-2010-2011.pdf
30. http://www.civil.duth.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=68&Itemid=56

31. http://www.civ.uth.gr/docs/odigos_civil_2008-2009.pdf
32. http://medlab.cs.uoi.gr/medicalschoo/curriculum_gr.htm
33. <http://www.med.upatras.gr/gr/Pages/undergrad/courses.aspx>
34. <http://www.med.duth.gr/undergraduate/courses/>
35. http://www.med.uoc.gr/pdf/odigos_spoudon.pdf
36. http://www.med.uth.gr/Odigos_Spoudon.aspx
37. http://www.school.med.uoa.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=68&Itemid=122&lang=el
38. http://www.med.auth.gr/studies/under/gr/Odigos_spoudon_2010_2011.pdf
39. http://users.sch.gr/kontaxis/SEK/odigos_ygieinis_asfaleias.htm
40. <http://www.elinyae.gr/>
41. http://www.elinyae.gr/el/lib_file_upload/teliko%20stakod.1233152244531.pdf